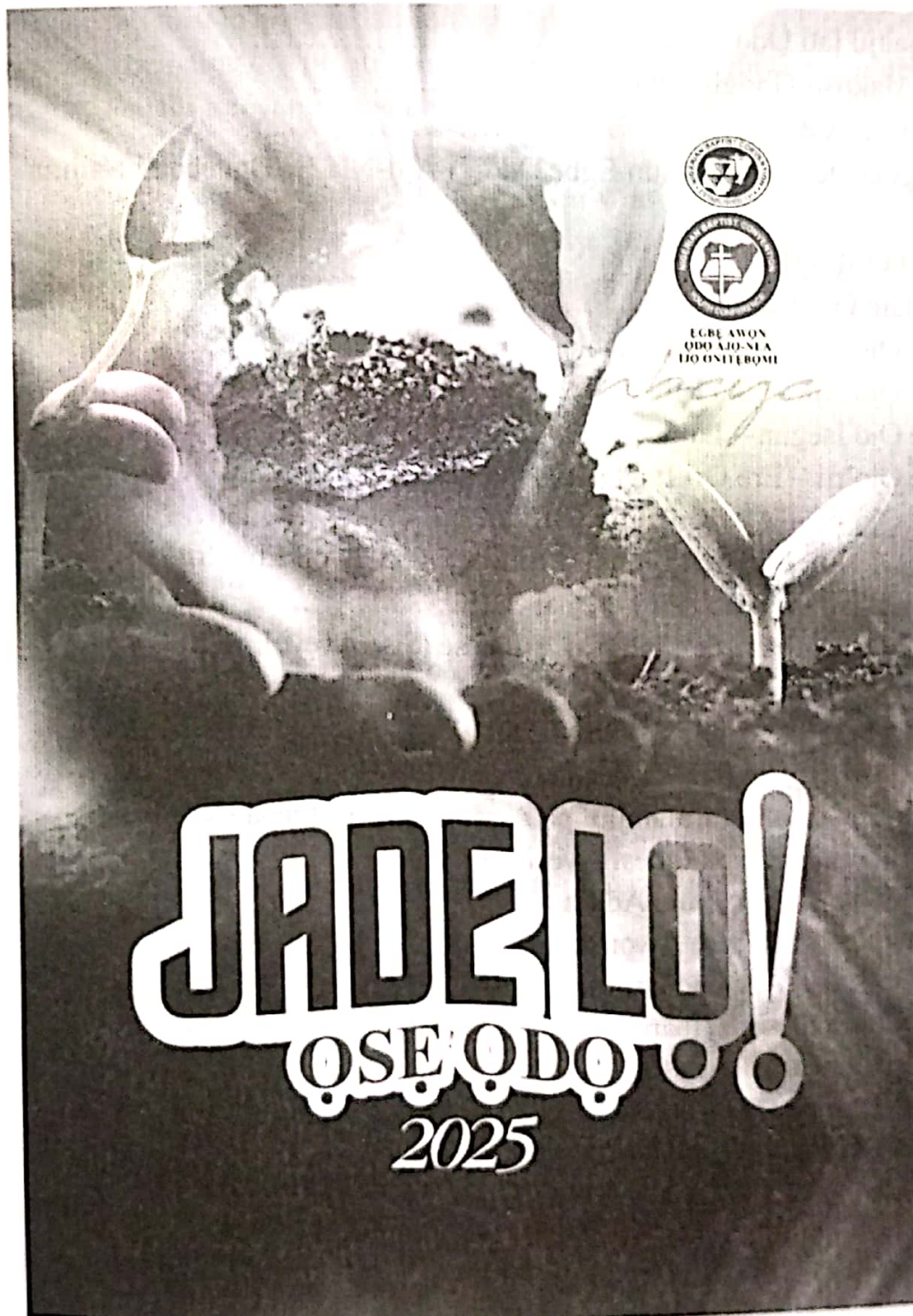

ETO QŞE QDQ

ETO INU IWE

Orọ Asọsaaaju lati Qdọ Oludari:	03
Ifaara – Alakoso Gbogbo-gboo:	04
Orọ Lati Ẹnu Aarẹ:	05
Awọn Agbekalẹ Ati Afojusun Ẹgbẹ Qdọ Ti Ajo-Nla Ijọ Onitebomi Naijiria..	06

ETO QŞE QDQ

1. Eto Isin Ojo Isinmi:	07
2. Irọlẹ Ojo Isinmi – Idanilekoọ nipa Ilera:	08
3. Irọlẹ Ojo Aje – Ẹko Bibeli:	08
4. Irọlẹ Ojo Isegun – Ikoni	09
5. Irọlẹ Ojo'ru – Ere Ori Itage/Apejopo fun Orin Kiko:	09
6. Irọlẹ Ojo'bo – Akoko Adura:	09
7. Irọlẹ Ojo Eti – Ibewo si Ibudo Ifiniwò/ Ogba Ẹwọn/Ere Orişiriş/ Şişe Afihan Işẹ Owọ tabi Işẹ Ona:	10
8. Owuro Ojo Abameta – Ipejopo Ajumọşe (Şişe Ayeye):	11

AWỌN OHUN-ELO FUN QŞE QDQ

1. Itumọ Ori-orọ: JADE LQ (Deutaronomi 1:1-13):	12
2. Idanilekoọ nipa Ilera: Itaniji nipa Aisan Jejerẹ ati Idena Rẹ:	16
3. Ẹko Bibeli: Ẹko nipa Igbesi Aye Josefu (Jenesis 39-40):	23
4. Isin Adura: Agbara ninu Adura (Deutaronomi 1:7; Işẹ Awọn Aposteli 12:5-6; 16:25-26):	27
5. Ere Ori Itage/ Apejopo Orin Kiko: (JADE LQ)	31
6. Ẹko A: Orọ Ibawọ (Ibara-ẹni-şorẹ ti O Da le Ete Kan Pato):	35
7. Ibewo si Ibudo Ifiniwò/Ogba Ẹwọn/Ere Orişiriş/ Şişe Afihan Işẹ Owọ tabi Işẹ Ona:	40
8. Ipejopo Ajumọşe: Şişe Ayeye:	42
9. Orin Qşẹ Qdọ:	46
10. Awọn Onkọwe Fun Qşẹ Qdọ:	47

ORỌ ASỌŞAAJU

Pelu okan ope, a dupe lowo Olurun fun ayeye ose odo odun miiran. Olurun je olotiito si wa ninu awon Ipade Odo Ajo-nla Ijo Onitebomi lati awon odun yii wa. Akoko Ose odo Oloḍoḍoḍun je akoko pataki fun ibewo ti orun, ati şisalabapade ninu awon ijo wa. Olurun n tşiwaju lati maa lo ose naa lati ran opolopo awon odo lowo lati şawari ebun won, ati ki won si kopa ninu orọ ijo ati awon işe-iranşe ijo. O je ibi ti a fi n gbe awon akoni dide fun işe ami ati işe iyanu ijoba orun ati lati kopa ni gbogbo agbaye lapapo.

Odun pataki ni odun yii gege bi odo Ijo Onitebomi, niwon igba ti a ni ibere otun: o ti to akoko bayii lati jade lo, ki a ja awon ide nibi işe Iranşe awon Odo Ajo-nla Ijo Onitebomi Naijiria, ki a si bo sinu ibu lati kore lopolopo. Fun idi eyi, ori-orọ fun Qşẹ Qdọ ti odun yii ni "JADE LQ!" (Deutaronomi 1:7).

Awon okunrin meta ni won koko gbo ti Olurun soro. Eyi akoko ko se nnkan kan, o so pe ohun ti Olurun fe ko ye oun. Leyin ti enikeji gbo ohun ti Olurun so, o je ki ibere bi yoo se se ohun ti Olurun beere bori re. Eniketa si ran awon meji akoko lowo lati le je ki won loye iru eni ti Olurun je ati bi eniyan se le lo ba A. O so fun won bi awon se le mo On, ki won fẹran Rẹ ati bi won se le ni ibawọ pelu Rẹ. O ko won bi won se le n gba Olurun gbo fun ona abayo ni iha gbogbo. Pelu Olurun, gbogbo ilekun ti o ti ni ni a o si ni oruko Jesu. Gbogbo wa ni a o ja awon idena kuro ni ona wa, ti a o si jogun ini wa.

Eyin ara, bi a se n se se ayeye Ose Qdọ ti odun yii, e mura silẹ fun ilekun şişi, iyanu lati orun wa, ebun ni iha gbogbo, gbigba ohun gbogbo pada, ona abayo patapata ati imisi otun. Mo ri yin ti e n gbe nnkan nla se, iru eyi ti e ko tii ni iriri iru re ri tele. Ojo daradara ti de fun yin!

Iwe Eto Qşẹ Qdọ ni a se agbekale re ni ona pataki ki o le nipa ninu aye yin ati ki o le mu yin "Jade Lq." E jowo e şagbateru fun ati pe gbogbo awon odo yin wa sibi ayeye ti odun yii.

Mo fi okan imoore mi han si oşise wa oniwaasu – Ẹni-owo Bunmi Ayodele, mo si tun mọriiri alaga Eto Igbewe-jade wa, gbogbo awon onkọwe ati olootu wa fun işe takuntakun ti won ti se.

Ẹni-owo Omowe Solomon Olawuyi JAMES
Oludari, İşe-iranşe Awon Odo ati Awon Akoko, Ajo-nla Ijo Onitebomi Naijiria
wuyibisi@yahoo.com,
+2348033661505 tabi +2348159990911

IFAARA

Ogo ni fun Ọlurun Olodumare fun oore-ọfẹ lati wa laaye lati ri ayeye Ọşẹ Ọdọ miiran ninu awon ijo wa. Nibi Ipade ọdun kejilelaadota (52) Awon Ọdọ ti Ajo-nla Ijo Onitebomi Naijiria, Ọlurun yoo maa ba wa sorọ nipase ori-orọ ti o so pe – “**JADE LQ**” pelu eše Bibeli ti o wa ninu **Deutaronomi 1:7-8**. Ni ọdun yii, Ọlurun fẹ, O si şetan lati mu wa tayo ibi ti a wa. Ọlurun yoo maa pe wa lati jade lẹ kuro lati inu iriri isodotun lẹ si ibi ati akoko ilosiwaju ti ko ni idena. E mura silẹ lasiko ọşẹ ọdọ ọdun yii lati gba Emi Ọlurun laaye ti yoo mu yin lẹ siwaju ni gbogbo iha aye yin.

A o fi tokantokan mọririri rẹ ti gbogbo awon oniwaasu ijo wa ba le kopa lekunrere, ti won si gba awon ọdọ wa niyanju lati şe ayeye ọşẹ Ọdọ ti yoo kun fun şalabapade ti emi, ti yoo si jẹ ibukun fun gbogbo awon omọ ijo. Ọşẹ ọdọ wa fun gbogbo Kristiani, bi o tilẹ jẹ pe awon ọdọ ni yoo maa dari gbogbo eto ijo ni ọşẹ yii.

Gbogbo awon oniwaasu ọdọ, diakoni (lokunrin ati lobinrin) ati awon ti n jise iranşẹ kan ni ona kan tabi omiran fun ọşẹ yii gbodo wa oju Ọlurun, bi O şe n lo won gege bi ohun-elo lati bukun igbesi aye awon eniyan ni ọşẹ yii. Ọşẹ Ọdọ saba maa n jẹ ọşẹ ti a maa n ni şalabapade ikunni Emi mimọ ati iriri ayipada ninu igbesi aye awon eniyan. Ti ọdun yii naa ko ni yẹ kuro ninu iriri bayii. A n gbekẹle Ọlurun fun isoji ati ayipada okan ti yoo waye ninu gbogbo awon ijo lasiko ọşẹ yii.

A gba Ọlurun gbọ lati jere okan fun ijo Ọlurun. A tun n gbekẹle Ọlurun pe ni ọşẹ yii, gbogbo ide ifaseyin ati idaduro soju kan yoo ja, a o si ni iriri ibukun ati agbara ti orun lati jade lo, ki a si gba ogun ini wa.

Mo mọririri gbogbo awon onkowe fun Ọşẹ Ọdọ ọdun yii. A gbadura wi pe ki ami ororo Ọlurun tubo maa po si i ni aye yin! Mo tun mọririri gbogbo awon oşise Eka Işẹ-iranşẹ awon Ọdọ ati awon Akekọ fun işe irubo won ati akitiyan won. A gbadura wi pe ki ọwọ Ọlurun ba le gbogbo yin! A mọririri awon aladari Ọdọ ni Ajo-nla fun ipa ti won n ko ati ifarajin won. Adura mi ni pe ki Ọlurun busi fun gbogbo yin ninu gbogbo awon işe-iranşẹ yin ati idawole yin ni oruko Jesu.

Eni-owo Collins Olatunji
Alakoso Gbogbo-gboo
collinsolatunji96@gmail.com
+2348033220237

ORQ LATI ENU AARE

E kaabo si Ọşẹ Ọdọ 2025! E kaabo si akoko ti ohun gbogbo şe-e-şe!

Inu mi dun lati ki yin kaabo sibi Ọşẹ Ọdọ 2025. Iyin, ọla ati ogo ni fun oruko Oluwa ti o mu ki o şe e şe fun wa lati ri igba miiran lati bo sinu ipele tuntun ti ikopa laye emi ati işepataki. Mo mọririri akitiyan ati jije akikanju yin lati rii pe ọşẹ ọdọ ti ọdun yin yori si rere.

Ayeye Ọşẹ Ọdọ jẹ ogun ti o şe iyebiye ti Ijo Onitebomi, a si dupe lowo Ọlurun pe o jẹ ki a jẹ ara awon ajogun wonyi. O fun wa ni anfaani nla lati fi ebun ati agbara wa han gege bi ọdọ ni gbogbo abala işe-iranşẹ ijo.

Ori-orọ wa ni ọdun yii ni “**Jade Lọ!**” pelu Bibeli kika lati inu **Deutaronomi 1:7**. Ori-orọ yii jẹ aşẹ lati orun pelu atilẹyin Ọlurun. O jẹ ikilo fun wa lati jade lẹ, ki a si şesiwaju. Eyi duro fun pe ki a dide, ki a şesiwaju, ki a si gbe igbesi nitori pe eyi ni eto Ọlurun fun aye wa. Iroyin ayo ni fun wa ti a ba şetan lati tele ipe Ọlurun lati bere irin-ajo sinu isodotun ati atunşẹ patapata kuro ninu iriri buburu ati idena ti atijo. A ni lati sa ipa wa lati gbagbo ninu Ọlurun, ati gbigbe igbesi lati wonu amuşe ileri Re fun wa lati gba akoso ati lati gba ohun gbogbo ti O ni ni eto fun wa.

Nitori naa, a gbodo wonu igbesi aye tuntun bi Ọlurun şe n ba wa şe pelu idaniloju lekunrere pe O jẹ olotiito si ileri Re, yoo si mu ohunkohun ti O ba so şe. Pelu oye yii, a gbodo rii daju pe a fa gbogbo ohun ti n de wa mole, ti o si n dena awon ileri lati di mimuşe ni gbogbo işeri igbesi aye wa yo.

Bi a şe n şe ayeye ni ọdun yii, adura mi ni pe ki Oluwa fun wa ni agbara ati oore-ọfẹ ti a nilo lati mu gbogbo awon akude ati idena ti n dena wa lati jade lẹ ati lati şesiwaju sinu ogo tuntun. Pelu Ọlurun ni iha wa, ohun gbogbo ni şise. Inu mi dun lati ki yin kaabo si akoko ti ohun gbogbo şe e şe.

Mo ki gbogbo wa ku ayeye Ọşẹ Ọdọ!

Amb. Toba Emmanuel Bamidele, ACC. PhD,
Aare Gbogbo-gboo, NBCYC
complex2rime@gmail.com
+234 813 937 9305

AWQŃ AGBEKALE ATI AFOJUSUN EGBE QDQ TI AQO-NLA IJO ONITEBQMI NAIJIRIA

GBOLOHUN TI A FI SE AGBEKALE WA

Ajo Ihinrere awon Qdo Ijo Onitebomi ni Naijiria (NBCYC) beregege bi awujo awon onigbagbo ti won n soju Kristi, nipase pipolongo Ihinrere, wiwaasu ihinrere fun gbogbo eda, bibikita fun awon eniyan ati mimu ijo dagba soke nipase ijosin, ise-iranse, ekpo, ilaja ati ifowosowopo pelu awon egbe Kristiani ti ero won papo jakejado agbaye.

AWQŃ AFOJUSUN WA

Ijosin:

A fi ara wa sinu ijosin fun Olurun nipase Jesu Kristi, Oluwa wa ati Olugbala, gege bi a se safihan re nipase awon ikoni inu Bibeli ti o se pataki, pipolongo Ihinrere fun atunse igbesi aye, gbigbadura nigba gbogbo ati ibowo-fun ati ijuba fun Olurun.

Idapo:

Gege bi qdo Kristiani, apejopo wa fun wa ni anfaani lati ni ibasepo ninu idapo, pelu ete ati fun igbagbo eni koakan lokun, ninu ife, sese atileyin ti o ye ati dida awon alajumode-rinrin ajo po lo si ile ayeraye pelu Jesu, Oluwa lo kan le.

Ise Ihinrere:

Gege bi onigbagbo ninu Ase Nla Oluwa wa Jesu, a fi ara wa jin si pipolongo Ihinrere nipa mimu awon alaigbagbo wa sinu igbagbo ninu Jesu Kristi ati mimu ihinrere jade lo si awon ibi ti won ti nilo Ihinrere kiakia ju awon ibi ti a wa bayii lo.

Idagbasoke awon Olori:

Gege bi eniyan ti o ni igbagbo ati iran, a mo pe a nilo awon olori ti o ye fun ijo ati orile-ede. Nitari naa, a farajin si riran ati pipese gbagede nipase awon qdo ijo Onitebomi lati sawari, mu itesiwaju ba ati lilo awon ebun emi, pelu igboya pe ki won le lo won gege bi olori ti o n dide bo lati gbe ara Kristi ati awujo ro.

Idagbasoke tabi Ilosiwaju pelu Ise Ayanlaayo:

Gege bi awujo awon qdo ti won ni itara fun iseso ati ipese, a fi ara jin si riran ara wa lowo lati gbe igbesi aye ti o ni ete, nipa pipese gbagede fun awon omo egbe lati mu ara won dagba soke lenu ise ayanlaayo won ati ilepa won lenu ekpo de ipele ati le da duro funra won ati ti won yoo le wulo fun ijo ati awujo lapapo.

Igbaf:

Gege bi qdo ijo Onitebomi pelu agbara ise ototo, a fi ara wa sila lati safihan itara wa nipa kikopa ninu ere igbaf ati ere idaraya, fun ete ati yin Olurun logo ati lati le mu awon miiran wa sinu imo Jesu Kristi, pelu erongba ati mu opolopo wa sinu ijo Olurun.

AKOMONA: Ma se je ki enikeni ki o gan ewe re (Timotiu Kinni 4:12)

ILANA ETO QŞE QDQ

IJOSIN OWURO QJO ISINMI

JADE LQ!

Deutaronomi 1:1-13

A PEJO PQ NIWAJU RE NIPASE:

Kiko Orin Iyin:

Awon Iko Olorin Iyin Egbe Qdo

Ipe si Isin:

Oniwaasu Ijo

Gbigba Akoso Ipo Adari Ijo fun Qse Yii: Oniwaasu Ijo/Oniwaasu Qdo

A KI ARA WA KAABO NIPASE:

Qro Imoyi:

Oniwaasu Qdo

Orin Kiko: Oba Aikú, Àìrí, Orisun Ogbon

Oludari Orin Qdo

Ikini Kaabo:

Akowe Qdo

A GBQ TI O SORO NIPASE:

Bibeli Kika (Deutaronomi 1:1-13):

Diakoni Qdo (Okunrin tabi

Obinrin)

Orin Awon Egbe Akorin:

Egbe Akorin Qdo tabi ti ijo

Iwaasu:

Oniwaasu Qdo

A DAHUN SI I NIPASE:

Kiko Orin Ifarajin YBH 277 ('Gbat'a B'Oluwa Rin) Oludari Orin Qdo

Qre ati Idamewaa:

Diakoni Qdo ((Okunrin tabi

Obinrin)

A TUKA LATI MAA GBE FUN UN NIPASE:

Adura ati Oore-ofe:

Oniwaasu Qdo

IRQLE QJQ ISINMI: QRO ILERA ITANIJI NIPA AISAN JEJERE ATI BI A SE LE DENA RE

A Bere pelu Adura Ope:	Oniwaasu Qdo
A gbe Ohun Wa Soke ninu Kiko Orin Iyin:	Ikọ Olorin Iyin Qdo
Ikini Kaabo:	Oludari Eto
Fifi Oludari Ere Idaraya tabi Alejo Han:	Oludari Eto
A Tele nipase Ere Idaraya:	Alejo Olukoni Elere Idaraya
A kopa ninu Ibeere ati Idahun:	Oludari Eto
Imoyi ati Ifilo:	Oniwaasu Qdo/Akowe
Dida Owo Qre:	Diakoni (Okunrin tabi Obinrin)
A Pari pelu Adura ati Oore-ofe:	Oniwaasu Qdo

IRQLE QJQ AJE

ETO: EKQ BIBELI

EKQ NIPA AKONI KAN: JOSEFU (Jenesisi 39-40)

IRQLE QJQ ISEGUN

IKONI:

- QRO IBASEPO: SISE QRE TI O DA LE ETE KAN PATO
- AWON KOKO TI O WA FUN ILANA ATI DOKOWO

A Bere Ijosin pelu Adura Ope:	Aare Qdo
A Ko Orin Adura YBH 277	Oludari Orin Qdo
Ikini Kaabo	Aare Qdo
Fifi awon Alejo Han:	Akowe Qdo
A Feti Silẹ nipase Kika Bibeli:	Diakoni Qdo (Okunrin tabi Obinrin)
A Gbe Ohun Wa Soke ninu Orin Iyin:	Ikọ Olorin Iyin awon Qdo
A Gbadura Papo si Olorun:	Oniwaasu Qdo
A Da Owo Qre wa fun Olorun:	Diakoni Qdo (Okunrin tabi Obinrin)
A Gbadura, A Si Se Oore-ofe:	Oniwaasu Qdo

IRQLE QJQ'RU ERE ORI ITAGE/ALE ORIN KIKO (JADE KURO) ETO IJOSIN TI A DAMQRAN

SISE AYEYE QNA ABAYO NINU KRISTI NIPASE:

Didagba ninu Alaafia: Ikọ Olorin Iyin/Egbe Olorin Iyin awon

Qdo	Aare Qdo
Adura Ope:	Oniwaasu Qse Qdo
Kiki Ara Wa Kaabo ninu Ife:	

SISE AYEYE QNA ABAYO WA NIPASE:

Ise-iranse ninu Orin Kiko: Awon Egbe Akorin Qdo
Iwaasu ninu Ere: Egbe Osere

SISE AYEYE QNA ABAYO BI A SE N DAHUN SI I NIPASE:

Kiko Orin: YBH 277 (Gba T'a B'Oluwa Rin) Adari Orin
Dida Qre Wa: Egbe Akorin Qdo
Adura Pataki: Oniwaasu Ijo

SISE AYEYE QNA ABAYO BI A SE N TUKA NIPASE:

Ifilo Pataki: Akowe Qdo
Qro Idupe: Aare Qdo
Adura Ipari ati Oore-ofe: Oniwaasu Qse Qdo

AKIYESI:

Ale ere sise tabi orin kiko ti Qse Qdo ni a seto lati ko gbogbo egbe akorin papo ninu awon ijo wa lati se ayeeye atunbi wa nipase Jesu Kristi. E lo ona atinuda lati ba aini awon ijo yin pade. E ni Qse Qdo alabukun-fun.

QSAN TABI IRQLE QJQ'BO AGBARA NINU ADURA

A bere Ijosin pelu Adura:
A Gbe Ohun Wa Soke ninu Orin Iyin:
Ikini Kaabo:
Fifi awon Alejo Han:
A Feti Silẹ si Olorun nipase Bibeli Kika:
A Feti Silẹ si Olorun nipase Ise-iranse Alejo Wa
Bibeere Ibeere ati Idahun:
A Feti Silẹ si Akiyesi Pataki ati Ifilo:
A bu Ola fun Olorun pelu Owo Qre Wa:
A Pari Isin pelu Adura ati Oore-ofe:

Oniwaasu Qdo
Ikọ Olorin Qdo
Oludari Eto
Oludari Eto
Diakoni Qdo
Alejo Onise Iranse
Oludari Eto
Akowe Qdo
Diakoni Qdo
Oniwaasu Qdo

IRQLE QJO ETI

ETO: IBẸWO SI IBUDO ÌFINIWỌ/QGBA ẸWỌN/ERE ORISIRIŞI/ŞIŞE
AFIHAN AWỌN IŞE QWO TABI IŞE QNÀ

A Bẹrẹ pẹlu Adura Ọpẹ:
 Ikini Kaabọ ati Idi ti A Şe Pejo:
 A Ni Idapo nipasẹ Şişe Ibẹwo/Afihan Işe Qwo:
 A Pejo fun Itaniji ati Ifilọ:
 A Da Owo Ọrẹ:
 A Gbadura si Ọrẹ:
 A Şe Oore-ọfẹ:

Aarẹ Ọdọ
 Oniwaasu Ọdọ
 Oniwaasu Ọdọ
 Oniwaasu Ọdọ
 Diakoni Ọdọ
 Oniwaasu Ọdọ
 Oniwasu Ọdọ

OWURO OJO ABAMETA**IPEJOPQ AJUMOŞE**

AKOKO: 10AM

IBI IPADE: IBI TI O BA RQRUN FUN GBOGBO ENIYAN**OLUDARI: AWỌN OLOYE AJUMOŞE****AFOJUSUN: ŞIŞE AYEYE****DIDE! TAN IMQLE! (Isaiah 60:1-5; 61:1-4)**

Dide ati Fifi Oruko Sile:
 A Gbe Ohùn Wa Soke ninu Orin Iyin:
 Adura Ọpẹ:
 A Kọ Orin Inu Iwe Orin: Ọba Àikú, Àìrì, Orisun Ogbon
 Idi ti A Şe Pejopọ ati Fifi Awon Alejo Han
 Oro Pataki:
 Awon Ikini:

Oludari
 Awon Oniwaasu
 Agbani-nimoran awon Ọdọ
 Awon Oloye Egbe Ọdọ

Iroyin lati Ọdọ awon Ọdọ ati Ifilọ Pataki:
 Adura Pataki fun awon Oniwaasu Oşe Ọdọ:

Akowe
 Iko Olorin Iyin
 Oludari Adura
 Oludari Orin
 Igbakeji Aarẹ
 Aarẹ

Akowe
 Agbani-nimoran/Iya
 Egbe/Baba Egbe
 Alakoso Ibeere

Ibeere ti Bibeli:
 Bibeli Bibeli Kika: Isaiah 60:1-5; 61:1-4
 Orin Awon Akorin:
 Oro Iyanju:
 A Pari Oşe Yii pẹlu Adura ati Oore-ọfẹ:
 Ase Ife/Ipanu/Ere Idaraya/Ere Orisirisi:

Alejo Iranşe Olorun
 Alejo Iranşe Olorun

opelopo awon ibukun Oluwa ti o n duro, eyi ti o le gba nipase igboran aye re. Ma salai kopa nibe.

5. **Gbigbẹkẹlẹ Qlorun (ẹsẹ 9-12):** Iriri Hannah gẹgẹ bi a ẹ sẹpejuwe re ninu Samueli Kinni 2:9 je ki o han gbangba pe enikeni ti yoo ba jade kuro, ti yoo si gba ile naa gbodo gbarale Qlorun patapata. Hannah so pe Qlorun yoo pa ẹsẹ awon eni mimọ Re mo, awon eniyan buburu ni yoo dake ni okunkun. Nipa agbara ko si okunrin ti yoo bori. Eleyii je ikadii ti o dara pe agbara eniyan tabi ogbon ko le bori. Nje o fe isegun ninu aye re? A je pe ki o ko lati maa gbe igbesi aye ti o gbarale Oluwa. E mase dabi asiwere ti o ko Qlorun silẹ, ti o wa wi pe, "Ahon wa ni awa o fi segun; ete wa ni ti wa; ta ni i se oluwa wa?" (Orin Dafidi 12:4). Je ologbon, tele orọ Oluwa ninu iwe Owe 3:5-8 ti o wi pe, "Fi gbogbo aya re gbẹkẹlẹ Oluwa, ma si se te si imọ ara re. Mo on ni gbogbo ona re: oun o si maa to ipa-ona re. Mase je ologbon ni oju ara re; beru Oluwa, ki o si kuro ninu ibi. Oun o si se ilera si idodo re, ati itura si egungun re." Nje o setan lati jade lo! Ti o ba ri bee, wonu ileri ogo, ayo alailefenuso ati amuse nipa gbigbẹkẹlẹ Oluwa patapata ninu ohun gbogbo.

6. **Ibafẹpo Olori ati Omoleyin (ẹsẹ 13):** Ni akoko kan, o ye ki Mose yan awon olori, awon eniyan si gbodo setan lati tele e. Nitori naa, wiwonu ile leri pe fun ibafẹpo olori ati omoleyin; won nilo ibafẹpo ti o muna doko laarin awon olori ati awon omoleyin. Nigba ti Qlorun fe mu awon omoleyin Israeli kuro ni ile Egipti, O pe Mose. O yan Gideoni lati tu awon eniyan Re silẹ kuro lowo awon ara Filistini. Ta ni olori re, bawo si ni o se n tele e tabi je eni ti o n gboran si ikilo ti orun si? Ti o ba jade kuro, ti o si ni iriri ifarahan Qlorun, o ni lati mu idagbasoke ba ibafẹpo re pelu awon olori ti Qlorun yan fun o. Jesu ninu Matiu 9:36 fi aworan eniyan ti ko ni oluso-agutan han wa. Iwe Mimọ wi pe, "Sugbon nigba ti o ri opo eniyan, aanu won se e, nitori ti aare mu won, won si tuka kiri bi awon agutan ti ko ni oluso." Eniyan ti ko ni oluso padanu idari. O je eni ti ko ni ete ati ibi ti o n lo. Iru awon eniyan bawonyi n gbe ninu idaamu, won si je isoro si gbogbo nnkan. Nje o je omoleyin ati olori tabi adari olotiito?

ORQ IPARI:

Qlorun ti ko ile yii le o lowo (orọ igbeyawo, orọ owo, oko-owo, ilera, awon omoleyin ati igbega), jade ki o si gba akoso. Ninu iwe Deutaronomi, Oluwa so pe, "Wo o, mo ti fi ile naa siwaju yin, e wo o lo ki e si gba ile naa ti OLUWA bura fun awon baba yin" (Deutaronomi 1:6-8). Awon nnkan wo ni o n dena re? Duro lonii lori ododo Kristi, ki o si jade kuro gẹgẹ bi Dafidi lati bori Goliati re. Dide ninu igbagbo gẹgẹ bi

Hannah lati gba awon omoleyin re. Eyi anakunrin ati arabinrin, e dide lori ẹsẹ yin gẹgẹ bi Josefu lati jokoo lori ite gẹgẹ bi oba lori ghogbo awon penipa yin. Eyi ara e dide tan imole, nitori imole yin ti de, ogo Oluwa si yo lara yin. Nitori iyẹn, okunkun bo aye mole, ati okunkun biribiri bo awon eniyan, sugbon Oluwa yoo jo lara re, a si ri ogo Re lara re. Ohun ti o je iroyin ayo ni pe, awon Keferi yoo wa o imole, ati awon oja si titan yiyo re. Se iwo yoo ja Oluwa kule? Se ipinnu lonii lati duro fun Oluwa bi o se n jade kuro lati tan imole ihinlere Kristi.

ISIN IRQLE QJQ ISINMI

ETO: QRO ILERA

JEJERE: ITANIJÍ ATI IDÈNÀ

Qro Işaaaju

Jejere ti di qro ilera ti ko mu ki okan awon eniyan bale jadejado gbogbo agbaye, ti a ba wo bi awon eniyan se n ku pupo nipase re ati bi awon eniyan se n di alaabo ara (Huang, Sentogo ati Sharma, 2023). Aisan jejere ni o je arun ti o leke julọ ti n sokunfa iku jakejado agbaye, oun ni o sokunfa eniyan bii milionu mewaa ni odun 2020, tabi ti o je pe enikan ninu eniyan mafa ti o ba ku ni o ku nipase arun jejere (WHO, 2022). Ni 2020, aisan jejere tuntun bii 18.1 million ni won tun ri kaakiri agbaye (World Cancer Research Fund International, 2022). Aisan jejere je orisi arun kan ti o maa n mu ki awon eran ara ati iho ara dagba soke lailodiwon, ti o si n ran kaakiri gbogbo ara. Bi aisan yii se n dagbasoke ro mo ajogunba, agbegbe, iru igbesi aye ti a n gbe (Shaukat, Ismail and Mehmood, 2013; Baroudi and Benammar-Elgaaied, 2016).

Nigba ti awon iho ara ba ti gbó tabi ti won ba ti baje, won a ku, awon eran ara miiran yoo si ropo won. Sugbon sa, ilana yii le yipada, nitori naa, yoo wa fi aaye gba eran ara ti ko da pe tabi eyi ti o ti baje lati dagba, ki o si maa po sii nigba ti ko ye ki won se be. Awon eran ara wonyi le di ara wiwu nibomiran ti a tun mo si *neoplasms*, eyi ti i se kóko keekeke ninu ara tabi kóko ti o ni omi ninu (Tarini, 2018).

Awon ara ti o wu wonyi le je eyi ti o le yori si jejere tabi eyi ti ko le yori si aisan jejere (Patel, 2020). Awon kóko ninu ara wonyi ti ko le di jejere ni awon ti o wa ni ibi ti Qlorun da won si, won kii ran de abala ara miiran (Patel, 2020). Won kii ran lo sibi awon eya miiran tabi ibi kolofin ninu ara. Awon kóko ti ko le di jejere ninu ara wonyi maa n dagba didie, won si ni ibi alala won. Won kii saba fun eniyan ni isoro, beeni won kii saba so jade mo leyin ti eniyan ba ti yo won danu. Sugbon sa, won tun le dagba soke pada, ki won si maa te abala ara ti o wa legbe won, eyi le mu irora tabi qro ilera miiran wa. Sugbon awon kóko inu ara ti o le di jejere ni tire ni a mo si aisan jejere. Won maa n ran tabi gba gbogbo awon agbegbe ti o ba sunmo ibi ti won wa, won si le ran de ibi ti o jinna ninu ara lati tun se kóko tuntun miiran sibe, eleyii ni a mo si *metastasis* ni ede oyinbo (Patel, 2020). Won maa n tan lo si ibi ti o jinna lati inu eja ara tabi omi ara (*lymphatic system*).

ORISIRISI JEJERE TI O WA

Nigba ti o je pe orisirisi aisan jejere ti o wa le ni ogorun kan, awon kan wopo ju awon miiran lo.

1. Jejere oyan/omu
2. Jejere ona ofun

3. Jejere enu ile iyagbe
4. Jejere nibi abe omokunrin (epon)
5. Jejere awo ara
6. Jejere enu ile omo
7. Jejere enu ile eyin omo
8. Jejere amo
9. Jejere inu ikun
10. Jejere kindirinrin
11. Jejere edo

Orişi koşkan ni o ni abuda ti o da won yato, won ni ewu ti won mu dani, won si ni ilana bi a se le ye won wo.

AWON AMI ATI APERE AISAN JEJERE

Awon ami ati aisan jejere yato si ara won, o da le iru eyi ti o ba je, ibi ti o wa ati ipo ti aisan naa ti de. Lara awon ohun ti o wopo ti o saba maa n farahan ni ki eniyan maa ru, ki o maa re ara loorekoore, bi eniyan se n se igbonsa tabi to yoo yipada, eja a maa da jade ni ara tabi omi ara miiran a maa sun jade, eniyan a maa hukofun igba pipe, yoo soro lati gbe nnkan mi, awon kóko kóko yoo maa jade ni ara (American Cancer Society, 2021a). Lara awon ami miiran ni ki ayipada ba omu (ki kóko wa ninu omu, ki o maa yo omi jade tabi ki ori omu yipada, ki ara maa yun eniyan tabi ki ara maa jin sinu), bi eniyan se n to yoo yipada (isoro yoo wa lati to, irora a wa ti eniyan ba n to tabi ki eja ba ito jade), bi eniyan se n se igbonsa yoo yipada, isoro yoo wa lati jeun, eniyan a ni aisan iba, awon omi ara yoo yipada, beeni iwon ara naa yoo yipada (National Cancer Institute, 2021a). O se pataki lati mo pe awon ami wonyi naa le waye pelu awon aisan miiran ti kii se jejere; sugbon sa, ti awon ami naa ba ko ti ko lo, tabi ti o n buru si i, o pe fun ki eniyan wa iranlowo ilera lati se aye wo re lati mo boya jejere ni tabi nnkan miiran.

AWON EWU TI O RO MO AISAN JEJERE

Lara awon ewu ti o ro mo aisan jejere ni pe o je ajogunba, o maa n wa ni agbegbe, ati pe o le waye nipase iru igbesi aye ti a n gbe ti o fi aaye gba ati dagba aisan naa ninu ara (Baroudi and Benammar-Elgaaied, 2016). Ayipada ti n waye nipase ajogunba le mu ewu wa lati ni arun ti o le yori si jejere. Gege bi aperi BRCA1 ATI BRCA 2 je awon omi ara ti o ro mo jejere oyan ati ti enu ile eyin (Angeli, Salvi ati Tadaldi, 2020).

Awon koko ti o ro mo agbegbe bii siga mimu, asbestos ti a fi n se dja ile ati laisan oorun (Ultraviolet) [UV]) ni gbogbo won ni ipa pataki. Gege bi o se wa ni akpsike ninu ekpo laipe yii, ida 80% si 90% awon kóko ti o n maa n di jejere n waye nipase

awọn koko ti o rọ mọ agbegbe wa paapaa eyi ti a mọ si oogun olóró [*carcinogens*] (Lewandoska, Rudzki, Rudzki, Lewandowski ati Laskowska, 2018).

Iru igbesi aye ti a yan lati gbe naa bii mimu siga tabi mimu ọti lile, aiṣeun ti o dara, aise ere idaraya ti o ye ninu ara, ati diduro si abẹ oorun ti o mu ju nigba gbogbo, je awọn koko ti o se pataki ti a le mojuto nipa siṣe ayipada ninu ise wa (McCormack ati Boffetta, 2011). Bii ida ogun (20%) gbogbo aisan jejerẹ ni a le so mọ sisanra jù (De Pergola ati Silvestris, 2013).

Siwaju sii, awọn arun ti o maa n ran bii *papillomavirus* (HPV) ni o so mọ jejerẹ ẹnu ile ọmọ ati awọn arun ti n di jejerẹ miiran ninu ara eniyan, nigba ti arun ẹdọ wiwú hepatitis B ati C so mọ jejerẹ nibi ẹdọ ti a mọ si *hepatocellular* (Schiller ati Lowry, 2021).

BI A SE LE TETE MỌ NIPA ARUN YII ATI AWỌN OHUN TI A FI N MỌ PE JEJERE NI

O se pataki lati tete mọ arun yii ati lati mọ pe jejerẹ ni ki itoju le wa fun ẹni ti o ni arun naa ati ki o le din iku ti o rọ mọ arun naa ku (Crosby, Bhatia, Brindle, Coussens, Dive, Emberton, Esener, Fitzgerald, Gambhir, Kuhn, Rebbeck ati Balasubramanian, 2022). Titete mọ igba ti o ba se se be re maa n fi aaye gba ati tete mojuto o, ati itoju ni ibe re pepe, eyi ti o le yori si ki isesi ti o san waye nipase itoju naa, tabi ki o mu itesiwaju ba ara ẹni naa (Wardle, Robb, Vernon ati Waller, 2015).

Eto ayewo wa fun ati tete mọ boya jejerẹ naa ko tii dagba pupo ninu ara, eyi si ti fi anfaani pataki han nipa siṣe adinku bi awọn eniyan se n ku, ati mimu ilosiwaju ba asotele ojo iwaju nipa re. Awọn eto wonyi n lo ayewo orisirisi bii eyi ti a mọ si yiya aworan mammography, colonoscopy, pap smears, ati prostate-specific antigen (PSA), lati mọ boya jejerẹ naa se se n be re ninu ara ni nigba ti o si le gbo itoju daadaa (Carrasco-Garrido, Hernandez-Barrera, Klopez de Andres, Jimenez-Trujillo, Gallardo Pino ati Jimenez-Garcia, 2014; Sung, Luk, Ng, Chiu, Chan, Cheung, Chu, Wong, Lam ati Wong, 2021). Lara ilana ti won n gba se ayewo arun jejerẹ oyan fun obinrin ni digital mammography, digital breast tomosynthesis, yiya aworan oyan [breast ultrasonography], magnetic resonance imaging, ati ayewo nile ayewo [clinical breast examination] [Florida, 2016]. Awọn ayewo wonyi ni won damoran ti a ba wo awọn koko bii ojo ori, iru ẹni ti a je, okunrin tabi obinrin, ati itan idile.

Ni afikun, ilosiwaju ti o waye nipa lilo awọn aworan imo ero, biomarker discovery ati siṣe ayewo nipa ajogunba, ti ran imunadoko ati da arun jejerẹ mọ lowo.

AWỌN IPELE ARUN JEJERE

Bi arun jejerẹ se n gbooro ni a pin si ipele ipele nipase bi awọn koko naa se n dagba ni ara, bi o se n ran de ibi awọn ẹran ara, ati bi o se n yipada nipa bi o se n jinna si. Awọn ipele wonyi fun wa ni iroyin ti o se iyebiye fun eto itoju ati ayewo ojo iwaju.

Awọn ipele wonyi ni won maa n sapejuwe re pelu onka Roomu, pelu Ipele 0 ti o duro dun jejerẹ *in situ*, eyi ni jejerẹ ti o wa ninu ibi ti o ti be re, ati Ipele IV ti o duro fun aisan naa ti o ti gbooro i.e. jejerẹ ti o ti tan kaakiri. Awọn ipele wonyi fi orisirisi awọn koko kan han bii bi koku naa se tobi to, boya ẹran ara naa yo sita, boya o ran kiri ti o si n ba awọn ibi ti o ran de je, eyi gba awọn onise isegun laaye lati pin jejerẹ naa si aaye ti o ye bii ibi ti o ti be re, agbegbe tabi ipele ti o jin rere.

Ona kan ti o wopo ti a fi n pin jeje si ipele bii ilana TNM, sapejuwe bi jejerẹ se n dagba lara ẹni ti o ni in nipa lilo *phenotypic variable*, T lati duro fun bi koku naa se to, N, eyi ni bi awọn koko naa se tan kalẹ si, ati M, ti o n so bi jejerẹ se ba ibi ti o tan de je si (Chen, 2012).

Gege bi apere, bi jejerẹ ba se se be re a le pin in si ipele marun-un ti i se T0, T1, T2, T3 ati T4. A pin awọn ipele yii lona ati fi han pe ipele ti o kere ju duro fun arun jejerẹ naa ti idagba soke re kere, ati awọn ẹran ati isan ti o wa legbe re (Chen, 2012).

Tito arun jejerẹ si ipele ni o se pataki julọ lati mọ iru itoju ti a nilo, ati bi a se le mọ boya ẹni ti o ni arun yii yoo ye tabi beko. Bi ipele ti arun jejerẹ wa ba ye wa, yoo ran wa lowo lati se ipinnu nipa gbigba iwosan, niwon igba ti won maa n se se abe fun arun jejerẹ ti o se se be re tabi ki won lo iwosan gbigbe ẹni naa si abe itasan ina, sugbon ti o ba je ipele ti o ti gbooro ni, o le pe fun gbigba itoju bii *Chemotherapy*, *targeted therapy*, tabi *immunotherapy* (American Cancer Society, 2021b; National Cancer Institute, 2021b).

DIDENA ARUN JEJERE

Lara koko pataki lati dena arun yii ni dida mimu taba duro, nitori pe siga mimu le sokunfa ki orisirisi jejerẹ dide, pelu jejerẹ ona ofun, ti ibi orun, ti ẹnu ile ito (Suresh Pichandi, Palanisamy Pasupathi, Yagneswara Rao, Jawar Farook, Babu Shankar Ponnusha, Athimoolam Ambika, Sathiyamoorthy Subramaniam, 2011). Ni afikun, ki eniyan je ki iwọn oun duro si ibi ti o ti fun un ni ilera pipe, jije ounje ti o sara loore ati siṣe ere idaraya loorekoore le din ewu ati sanra asanjù ku bii jejerẹ oyan, ti ẹnu ile iyagbe ati ti inu ile ọmọ (Colditz ati Patterson, 2018). Dindin mimu ọti lile ku ati lilo itasan oorun UV naa le ran akitiyan ati dena arun jejerẹ lowo (Cao ati Giovannucci, 2016; Lewandowska et al., 2018).

Gbigba abẹrẹ lati dena awon ohun ti n fa arun jejerẹ bii *human papillomavirus* (HPV) ati *hepatitis B Virus* (HBV), je ona ti o muna doko miiran ti o n dena jejerẹ yii (Schiller ati Lowry, 2021).

Şiṣe ayewo arun jejerẹ loorekoore lati le mo boya eniyan ni in tabi beekọ je ipa ti o se pataki lati le mo iru igbese ti eniyan le gbe nigba ti itoju ti a n gba ko ba to. Şiṣe ayewo lookoore le je ki eniyan tete mo boya eniyan ni jejerẹ oyàn, ti enu ile omo, ti enu ile iyagbe ati awon iru arun jejerẹ miiran (Gorina ati Elgaddal, 2021).

ITOJU ARUN JEJERE

Orişirişi itoju ni o wa fun arun jejerẹ. Lara eleyii ni (National Cancer Institute, 2023):

- Chemotherapy:** Chemoterapy je orişi itoju arun jejerẹ kan ti won n lo oogun lati pa awon jejerẹ wonyi ninu ara.
- Hormone therapy:** Homone therapy je orişi itoju kan ti o n din tabi da idagbasoke jejerẹ ninu omú ati apò nnkan omokunrin ti n lo omi ara lati dagba kù.
- Hyperthermia:** Hyperthermia je orişi itoju kan nibi ti won ti mu eran ara gbona de bii 113°F lati se iranwo lati ba awon jejerẹ naa je ati lati pa a patapata, eyi ti o le mu inira tabi ewu kekere lowo, tabi ki o ma si inira kankan lati da a pada si ipo ti o ye.
- Immunotherapy:** Immunotheraphy je orişi itoju arun jejerẹ kan ti o n ran ajesára ara eniyan lowo lati ba arun jejerẹ ja.
- Photodynamic therapy:** Photodynamic therapy je itoju eyi ti n lo oogun ti a fi ina soji lati pa jejerẹ ati awon eran miiran ti o ti n dagba soke.
- Radiation:** Radiation therapy je orişi itoju arun jejerẹ ti n lo itasán ina ti o po lati pa jejerẹ ati lati yo awon koko ti n dide ninu ara.
- Stem Cell Transplants:** Awon wonyi ni ilana ti a fi n da awon eroja ti o dide ninu ejẹ pada sipo ninu ara eniyan ti tire ti baje nitori itoju chemotherapy ati radiation ti o n la koja.
- Işe Abe:** Nigba ti won ba lo o lati wo arun jejerẹ san, işe abe je ilana ti awon onişegun oyinbo n lo lati mu arun jejerẹ kuro ninu ara eniyan.
- Targeted therapy:** Targeted therapy je orişi itoju arun jejerẹ ti o fojusun ayipada ninu omi ara ti n ran won lowo lati dagba, lati pin ati lati tan kaakiri.

Iru itoju ti alaisan yoo gba da le iru arun jejerẹ ti o ba ni ati bi o se gbooro to ninu ara iru eni be. Awon elomiran ti won ni arun jejerẹ yoo gba itoju eyo kan soşo, nigba ti opolopo awon eniyan yoo gba orişirişi awon itoju lapapo, bii işe abe pelu chemotherapy ati radiation therapy.

QRQ IPARI

Bi o tile je pe jejerẹ je arun ti o le şekú pani, gbigbe igbese loju eşe ni ki a maa ta Bi o tile je pe jejerẹ je arun ti o le dena re se pataki gidigidi lati din ipa awon eniyan ji, ati pe ki a lo awon igbese ti o le dena re se pataki gidigidi lati din ipa awon eniyan ati ninu awujo lapapo. Nipa işe agbega fun awon koko ti o re kù lara awon eniyan fun gbigbe igbese aye ti o lalaafia, ati işe atotonu fun ati tete mo lewu, işe agbega fun gbigbe igbese aye ti o lalaafia, ati işe atotonu fun ati tete mo boya eniyan ni arun yii tabi beekọ nipa işe ayewo, gbogbo wa le bori arun jejerẹ. Gbogbo eniyan, paapaa awon eniyan ti won wa ninu ewu ati ni arun jejerẹ gbodo ni daju pe won n gbe igbese aye ilera pipe, ki won si maa lo fun ayewo arun jejerẹ loorekoore.

Awon Iwe Itokasi

- American Cancer Society. (2021a). Signs and symptoms of cancer. <https://www.cancer.org/cancer/cancer-basics/signs-and-symptoms-of-cancer.html>
- American Cancer Society. (2021b). Cancer stages. <https://www.cancer.org/cancer/cancer-basics/staging.html>
- Angeli D, Salvi S, Tedaldi G (2020). Genetic Predisposition to Breast and Ovarian Cancers: How Many and Which Genes to Test? Int. J. Mol. Sci. 21(3): 1128
- Baroudi O, Benammar-Elgaaied A (2016). Involvement of genetic factors and lifestyle on the occurrence of colorectal and gastric cancer. Critical Reviews in Oncology/Hematology, 107: 72-81
- Cao Y, Giovannucci EL (2016). Alcohol as a Risk Factor for Cancer. Seminars in Oncology Nursing; 32(3): 325-331
- Carrasco-Garrido P, Hernandez-Barrera V, Lopez de Andres A, Jimenez-Trujillo I, Gallardo Pino C, Jimenez-Garcia R (2014). Awareness and uptake of colorectal, breast, cervical and prostate cancer screening tests in Spain. European Journal of Public Health; 24(2):264-270
- Chen CK (2012). The classification of cancer stage microarray data. Computer Methods and Programs in Biomedicine; 108(3): 1070-1077
- Colditz GA, Peterson LL (2018). Obesity and Cancer: Evidence, Impact, and Future Directions. Clinical Chemistry; 64(1): 154-162
- Crosby D, Bhatia S, Brindle KM, Kuhn P, Rebbeck TR, Balasubramanian S. (2022). Early detection of cancer. Science 375 (6586): eaay9040
- De Pergola G, Silvestris F. (2013). Obesity as a Major Risk Factor for Cancer. Journal of Obesity, vol. 2013, Article ID 291546
- Florica JV (2016). Breast Cancer Screening, Mammography, and Other Modalities. Clinical Obstetrics and Gynecology 59(4): 688-709
- Gorina Y, Elgaddal N (2021). Patterns of Mammography, Pap Smear, and Colorectal Cancer Screening Services Among Women Aged 45 and Over. National health statistics reports, (157), 1-18.
- Huang J, Ssentongo P, Sharma R. Editorial: Cancer burden, prevention and treatment in developing countries. Frontiers in Public Health. 2023 Feb 7; 10:1124473. doi: 10.3389/fpubh.2022.1124473. PMID: 36845348; PMCID: PMC9945280.

- Lewandowska AM, Rudzki M, Rudzki S, Lewandowski T, Laskowska B (2018). Environmental risk factors for cancer-review paper. *Annals of Agricultural and Environmental Medicine*; 26 (1): 1-7
- McCormack VA, Boffetta P (2011). Today's lifestyles, tomorrow's cancers: trends in lifestyle risk factors for cancer in low- and middle-income countries. *Annals of Oncology*; 22(11): 2349-2357
- National Cancer Institute (2023). Cancer treatment. <https://www.cancer.gov/about-cancer/treatment#:~:text=Some%20people%20with%20cancer%20will,be%20an%20option%20for%20you.> (assessed March 24, 2024)
- National Cancer Institute. (2021a). Symptoms of cancer. <https://www.cancer.gov/about-cancer/diagnosis-staging/symptoms>
- National Cancer Institute. (2021b). Cancer staging. <https://www.cancer.gov/about-cancer/diagnosis-staging/staging>
- Patel A (2020). Benign vs Malignant Tumors. *JAMA Oncol*. 2020;6(9):1488.
- Schiller JT, Lowy DR (2021). An Introduction to Virus Infections and Human Cancer. In: Wu TC, Chang MH, Jeang KT (eds). *Viruses and Human Cancer. Recent Results in Cancer Research*, vol 217. Springer, Cham.
- Shaukat U, Ismail M, Mehmood N (2013). Epidemiology, Major Risk Factors and Genetic Predisposition for Breast Cancer in the Pakistani Population. *Asian Pacific Journal of Cancer Prevention*, 14(10), 5625-5629.
- Sung JJY, Luk AKC, Ng SSM, Ng ACF, Chiu PKF, Chan EYY, Cheung PSY, Chu WCW, Wong SH, Lam TYT, Wong SYS (2021). Effectiveness of one-stop screening for colorectal, breast, and prostate cancers: A population-based feasibility study. *Frontiers in Oncology*; 11, 631666
- Suresh Pichandi, Palanisamy Pasupathi, Y Yagneswara Rao, Jawahar Farook, Babu Shankar Ponnusha, Athimoolam Ambika, Sathiyamoorthy Subramaniyam (2011). The effect of smoking on cancer – a review. *Int J Biol Med Res*. 2 (2), 593-602.
- Tarini Sinha. 2018. "Tumors: Benign and Malignant," *Cancer Therapy & Oncology International Journal*, Juniper Publishers Inc., 10(3): 52-54
- Wardle J, Robb K, Vernon S, Waller J (2015). Screening for prevention and early diagnosis of cancer. *American Psychologist*, 70(2), 119-133.
- World Cancer Research Fund International. WCRF International (2022). *Worldwide Cancer Data* Available online at: <https://www.wcrf.org/cancer-trends/worldwide-cancer-data/> (accessed November 22, 2022).
- World Health Organization. (2022). Cancer. *Who.int*. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/cancer>

QJO AJE
ETO: EKO BIBELI
JOSEFU: AKOKO ATI IGBA RE
(Jenesis 39-40)

QRO ISAAJU:

Akoko ati igba je abala pataki meji igbesi aye ti o n nipa lori ise wa ojoojumo, ise wa ati imolara wa. Akoko je ohun ti a ko jo ti o ran wa lowo lati seto ati lati dari aye wa, nigba ti igba je bi igba se n yi, eyi ti o n mu awon ohun ti a n la koja wa. O se pataki ki igba ati akoko ye wa lati le moriri bi aye se ri. Iwe Atumo Giriki damoran pe, a gbero akoko ati igba lati inu *Chronos*, eyi ti o tumo si *akoko*, ati *Kairos*, ti o tumo si *igba*. A se ilana aye ti o jo ara won debi pe igba ati akoko yoo maa wa. Won maa n yi opolopo nnkan pada ninu aye eniyan. Ki ala ati iran wa si imuse laye da le igba ati akoko. "Olukuluku ohun ni akoko wa fun ati igba fun ise gbogbo labe onun. Igba bibini, ati igba kiku, igba gbingbin ati igba kika ohun ti a gbin" (Oniwaasu 3:1-8), Gege bi onigbagbo, a gbodo mo akoko ati igba lati le gbe igbesi aye ti o nitumo.

ITAN JOSEFU

Josefu je okan ninu awon eni ti a feran ninu Bibeli, a mo on fun itan igbagbo re ti ko lafiwe, ipamora ati idarijin re. Itan re je okan ninu itan ti o wuni, ti o si je imisi ninu Majemu Lailai, o si tesiwaju lati maa mi ni okan awon onigbagbo ni aye ode oni. Lati le je ki oro Josefu ati itan re ye wa, o se pataki ki a ni oye kikun nipa akoko ati igba ti o gbe. Josefu gbe lasiko darudapo ninu itan awon omo Israeli, akoko ti wahala wa ati ti ko si idaniloju. A bi i ni ile Kenaani, oun ni omokunrin kokaanla Jakabu ati omokunrin akoko ti ayanfe aya Jakabu Rakaeli bi fun un. Itan Josefu wa ninu iwe Jenesis, o je itan didani, lilọ si oko-eru ati irapada.

A le topase itan Josefu lo sinu iwe Jenesis ori kejila (12) nigba ti Olorun pe Abrahamu sinu majemu ibasepo pelu Re, ti O si seleri fun un. Josefu ni omo omo Abrahamu, eni ti Olorun se ileri alaini gbedeke fun lati pese ile, orile-ede ati ibukun fun irandiran re. Jakabu ati Rakaeli ni o bi Josefu. Won ta a si oko eru ni Egipti (Jenesis 37) ni eni odun metadinlogun (17) ni ogun owo fadaka (20). Etan waye ni Datani. Isoro Josefu bere laarin idile re nitori pe baba re Jakabu feran re ju awon arakunrin re yooku lo, eyi ti o yori si jijowu

rę ati irunu laarin awon omọ baba wonyi. Awon arakunrin Josefu ta a si oko-eru, won mu un lo si Egipti, nibi ti Potiferi, agba ijoye ni agbala Farao kan ti ra a. Bi o tile ti bo si ipo miiran gege bi eru onde, Josefu si je olotiito si Olurun ati oluwa re, eni ti o fi i si isakoso gbogbo ile re.

Şugbon sa, oro Josefu yipada nigba ti aya Potiferi fi esun eke kan an nigba ti o n gbiyanju ati fe ba a lo po. Won so Josefu sinu tubu, nibi ti o ti tumo ala awon ijoye Farao meji. Talenti titumo ala re ri akiyesi Farao ti okan re ti poruuru nipa awon ala ti o la ti n da a lokan ru. Nipase idasi ti orun, Josefu tumo ala Farao, asotele nipa iyan nla ti o fe be sile ni ile naa. Inu Farao dun si ogbon ati imisi ti Josefu ni debi pe o yan an gege bi igbakeji re ni ile Egipti, o fun un ni ise ati pese orile-edede naa sile fun iyan ti n bo. Agbara isakoso Josefu ati oju inu re gba Egipti la kuro ninu ebi, awon idile re ni Kenaani naa pada wa maa gbe pelu re ni Egipti. Itan Josefu je majemu ti o lagbara si ipese ati isotito Olurun, lasiko ti ota doju ogun ko o. Ala Josefu wa si imuse. Josefu le lo akoko ati igba re nipa sisọ iriri re di ohun ti o yin Olurun logo, eyi ti i se eko fun awon odo ode oni.

AWON EKO FUN LILO

1. Pinpin awon Ibukun Olurun (Jenesisi 39:1-6)

Josefu je eni to farajin si alaafia awon arakunrin re. Ni opolopo igba, baba re a ran an lo si Hebroni, lati lo gbe ounje fun awon arakunrin re. Ki i re e nigba kankan, bee ki i si i saroye, dipo bee o maa n dide lati jise, o si ka ibikita fun awon arakunrin re kun. Bi o tile je pe won korira re, won si huwa buburu si i, o je orisun ibukun fun won nigba ti won wa ra ounje ni ile Egipti. Josefu je apere onigbagbo ti o yato, ti o gbekere Olurun, ti o si lo awon isele ti o sele si i daadaa.

2. Bibori awon Idanwo Nla (Jenesisi 39:7-20)

Josefu dojuko ewu nitori obinrin olojukokoro. Bibeli wi pe, "Nitori pe agbegbe, iho jinjin ni; ati ajeji obinrin, iho hiha ni" (Owe 23:27). Bi o ti wu ki awon eniyan maa soro nipa ibalopo to, tabi ki won maa soro gbe ki a ni ibalopo saaju igbeyawo ati ibalopo laise ninu igbeyawo, iriri yii ko ba Bibeli mu, ko to, ese si ni, beeni o si ni atubotan. Pansaga ati agbere maa n je ki eniyan di eru si ese. Ohun ti o bere bii "biba ara eni soro" yoo wa di nnkan

oloro. Josefu ko setan lati fi iwa mimọ re ati iduro şinşin re sere lati le te aya oluwa re lorun. Igboya nla ati ipinnu nla ni eleyii fun Josefu lati ja ogun naa ni ojo de ojo, eyi ti o si bori. O şalaye idi ti ko fi le gba fun un:

- Aya okunrin miiran ni, oluwa re si ni okunrin naa.
- Oluwa re ni igbekere ninu re, ko si fe da igbekere naa.
- Koda gan-an bi o ba je pe ko si elomiran ti yoo mo nipa re, Olurun yoo mo, inu Re ko si ni dun.

Ti o ba je pe iwọ ni o wa ni ipo re, kin ni o ko ba se? Kiyesi pe, awon igba kan wa ti o je pe ti eniyan ba salo o le dabi eni ti eru n ba a (Orin Dafidi 11:1-2; Nehemiah 6:11), awon igba miiran si wa nigba ti sisalo je eri igboya ati iwa omoluabi. Josefu je ogbon ti o tele imoran ti Popu fun Timotiu, "maa sa fun ifekufe..." (Timotiu Keji 2:22a). Josefu gba lati padanu aso ara re ju aso ti inu lo. Gege bi odo Ajo-nla Ijo Onitebomi Najjiria, e je ki a da yin mo yato, e sa fun gbogbo iwa isekuse nibikibi ti e ba ti ba ara yin. Ikora-eni-nijanu je koko pataki lati le ni iwa rere. Ranti eleyii pe: "Eni ti ko le se akoso ara re, o dabi ilu ti a wo lule, ti ko si ni odi" (Owe 25:28).

Josefu ni ikora-eni-nijanu, şugbon Samsoni lo ara re lati mu ifekufe ara se - igbadun. Josefu pari tire si ori ite, nigba ti Samsoni pari aye re sibi ti o ti ku saba ala pa ogiri ile ti o wo.

3. Pipa Aşododo Mora (Jenesisi 39:21; 40:23)

Josefu şise takuntakun, a si gbe e ga si ipo igbekere ati ase. Ninu ipo tuntun naa, o wu aya Potiferi, o wa bi yoo se fa oju re mora, nigba ti o si fi ogbon ati igboya ko o, o je ki won ti i mo inu tubu. O ya ara re soto, lekan si i, a si fi ipo igbekere ti o tun ga julose ere fun un. (Jenesisi 29:21-23)

4. Rireti ki Olurun Şise (Jenesisi 41:1-44)

Nigba ti o n reti ki Olurun şise, Josefu kii se ole, bi o tile je pe o la ala ojo iwaju rere. Opolopo awon eniyan lode oni n reti pe ki Olurun bukun fun awon laisi ohunkohun ni owo won. Bi Josefu ti tumo ala Farao ati ayorisi leyin imoran Josefu oju ese ni o fun un ni ipo giga. Farao ronu pe okunrin ti Olurun lo lati so iru iroyin yii ni yoo wa ni ipo ti o dara lati se ojuse naa (Jenesisi 44:38-44). A gbe Josefu ga si ipo igbakeji si Farao funra re. Igbega nla ni iru eleyii! Josefu koko fi igba kan je elewon, ni akoko miiran o di

igbakeji oha. Daju daju, eleyii je ipo ti Olorun ti sotele fun Josefu ni opolopo odun seyin ninu ala re. Awon arakunrin re, ti won n jowu re, fe da eto Olorun fun igbese aye re ru, ko wa si ohun ti won le se mo sugbon won teriba niwaju re. O se e se ki o maa ya Josefu lenu bi awon ala naa yoo se wa si imuse, paapaa leyin ti won ti ta a si oko-eru, sugbon Olorun gbe e ga nigba ti o ya. Olorun pin isotito re lere ni ona ti o tayo ohun ti eniyan le lero lo. Bi o ti wu ki o pe to, awon onigbagbo gbodo maa reti pe ki Olorun sise, ki O si mu ete Re wa si imuse ninu aye won. Josefu la ala ni eni odun metadinlogun (17), o si wa si imuse ni eni ogbon (30) odun.

5. Idarijin ati Gbigbagbe Ohun ti O ti Sele Latijo (Jenesis 41:46-57)

Iwa asemose awon egbon Josefu po pupo. Owu jije, ilara, odi yiyin, ikoro ati ikunsinu ni o sokunfa iwa won si Josefu. Won fe ki o ku leyin ti won ti fi i se eleya, ti won si ti gan an. Sugbon pelu gbogbo ayipada ile aye ti won so o si, Josefu duro sinjin, o je oniwa-bi-Olorun. O darijin awon arakunrin re. Oore-ofe pataki ni eleyii! Ko gbesan. Eko pataki ni eleyii fun wagege bi onigbagbo lode oni (Owe 16:7).

Orọ Ipari

Pelu gbogbo iwakiwa ti awon arakunrin Josefu fi huwa si i, ko huwa ikoro si won tabi fi esan da won lohun. Josefu dojuko idanwo ti aya Potiferi mu wa, sugbon ko yago kuro ninu sise ohun ti o to. Bakan naa, won fi esun eke kan Josefu, sibe eleyii ko mi in, koda gan-an ati igba ti won ju u sinu tubu. Josefu tun gbekale agbara Olorun eyi ti o je ki o ye fun ojuse naa. Kii se pe won kan fun un ni ipo nla ni Egipti lasan, o fi ara re han bi eni ti o yato. Gege bi odo, ni ipo ni Olorun fi o si, boya lenu ise re, nibi ti o ti nitaja, lenu oko-owo tabi ile iwe, lo anfaani akoko ati igba odo re daadaa.

Awon Iwe Itokasi

- Warren W. Wiersbe. (2015). Be Authentic. USA: David Cook International Publisher.
- The Holy Bible: New King James Version. (1975). Harpercollins Publishers.
- Claus Westermann Commentary. (1982). Minneapolis: Augsburg Publishing House.
- The Holy Bible: New Century Version. (1991). Thomas Nelson Publishers.

QJQ ISEGUN AKOKO ADURA IDARI FUN ADURA JADE LQ! DEUTARONQMI 1:1-8

ORQ ISAAJU

Denzel Washington so pe, "A ko gbodo si sisun kuro mu fun lilo siwaju." Gbolohun yii duro fun pe o se e se fun eniyan lati kuro ni ibi kan lo si ibomiran, sibe ki o ma ni ilosiwaju. Eleyii ni oro awon omo Israeli ni Ori Oke Horebu. Awon eniyan Olorun so afojusun ibi ti Olorun ti seleri fun awon baba nla won nu. Okan won bale ni Horebu nigba ti Olorun ni ibi ti o san, ti o si ga ju bee lo fun won ni iwaju. Idi niyi ti Oluwa fi so fun won ni Horebu pe, "E gbe ori oke yii pe to. E ya yipada ki e si mu ona yin pon, ki e si lo si oke awon omo Amori..." (Deuteronomi 1:6-8). Bakan naa, Olorun ko fe ki awon omo Re duro si oju kan tabi ki won maa rare kaakiri launi ilosiwaju. Nitori naa, afojusun adura yii ni lati kede ase ti orun fun ilosiwaju ni awon abala aye wagege bi onigbagbo ninu Kristi.

ILANA ADURA

A. Kin ni O Tumo si lati Jade Lọ?

Gege bi Iwe Atumo ede *Advanced English Dictionary* se so, oro yii "Jade Lọ" tumo si yiyo jade kuro ninu ogba ewon. O tun tokasi sisa jade kuro ninu ibi ti idena wa tabi ibi ti a fi eniyan pamọ si. Eyi tumo si pe jiyade kuro ni wiwa ominira kuro ni ipo ati ninu awon nnkan ti o n fi eniyan sinu ide tabi si ogba ewon. Lati inu ibi ti a ka fun ayewo, oro yii 'jade lo' je ase ti orun tabi iyanju fun awon omo Israeli ti won ti duro pe ni Horebu (Deuteronomi 1:7). Idi ti awon onigbagbo fi ni lati se siwaju si ipele miran, ki won le de Ile lleri ni o sokunfa ase ti orun yii. Nitori naa, o se putaki fun awon omo Olorun lati mo pe ife Baba wa orun ni pe ki won maa siwaju ni aye ati ninu ayanmo won. Ohun ti o ba yato si eleyii lodi si igbekale Olorun fun aye wa lati ibere pepe. Idi niyi ti a fi nilo imo ati adura takuntakan lan jade lo kuro ninu ohunkohun tabi ipokipo ti n so wa mole tabi fa wa seyin ni aye.

B. Awon Igbese lati gbe lati Jade Lo

Ni ibamu pelu ibi asayan Bibeli wa ti a ka, awon nnkan wonyi ni awon igbese ti a le gbe lati jade lo kuro ninu awon nnkan tabi ipo ti n dena itesiwaju ile aye eniyan:

i. **Kọ lati Gbọ lati Qdọ Qlọrun:** “*Oluwa Qlọrun wa sọ fun wa ni Horebu ...* (Deutaronomi 1:6) Igbesẹ akọkọ lati jade lo ni lati kọ bi a ẹ n gbọ ohun lati qdọ Qlọrun. Awọn eniyan Qlọrun ko mọ pe awọn ti duro pẹ pupọ ni Horebu titi di igba ti Qlọrun fi sọ fun wọn nipa rẹ. Iṣẹ Qlọrun si awọn eniyan Rẹ ni ibi ibere ọna abayọ wọn. Lati maa tẹsiwaju, eniyan gbọdọ gbe oore-ọfẹ lati gbọ lati qdọ Qlọrun rọ loorekoore.

- ii. **Ẹ Kọju Ija si Nini Itẹlọrun Loju Kan:** “... *Ẹ gbe ori oke yii pẹ to*” (Deutaronomi 1:6). Igbesẹ pataki miiran lati maa tẹsiwaju ni lati ba ẹmi tabi iṣe nini itẹlọrun loju kan ja: nini itẹlọrun pelu nnkan kekere. Qlọrun tu awọn ọmọ Israẹli silẹ ni Egipti, ati ninu irin-ajo lọ si Kenaani. Nitari itẹlọrun diẹ ti wọn n gbadun ni Horebu, itẹlọrun de ba wọn. Bakan naa, ọpọlọpọ awọn eniyan kii ronun nipa itẹsiwaju nibi ti wọn ba ti n gbadun itẹlọrun diẹ. Awọn onigbagbo gbọdọ kọyin si nini itẹlọrun diẹ, sugbọn ki wọn sise tọ ilọsiwaju gẹgẹ bi Aposteli Pọlu (Filipi 3:10-14).
- iii. **Ẹ Yipada (Ẹ Yapa):** “*Ẹ yipada, ki eyin si mu ọna yin pọ, ki ẹ si lọ si oke awọn ọmọ Amori ...*” (Deutaronomi 1:7). Lati tẹsiwaju, eniyan ni lati mọ-ọn-mọ ya kuro ninu ohunkohun ti n de e mọle. Fun awọn ọmọ Israẹli, ipagọ ati inu agọ ti wọn kọ fun ara wọn ni wọn ti so ara wọn mọ. Wọn ko ọtan lati jade kuro ni ibi itura ti wọn kọ fun ara wọn, eyi si jẹ idena fun ilọsiwaju wọn fun igba pipẹ. Bakan naa, awọn Kristiani gbọdọ ọtan lati jade lo kuro ninu aye, iwa ẹṣe, ibasepọ ti ko tọ, awọn nnkan atijọ ti a n wo bi ohun ti o ẹ iyebiye ati lati ibi itura wa. Lati dawọle nnkan nla ti o wa niwaju, eniyan gbọdọ fi awọn nnkan kan si eyin (Filipi 3:7-8).
- iv. **Ẹ Gba awọn Ilẹ Tuntun:** “... *ati si gbogbo agbegbe rẹ, ni pẹtẹlẹ ni ori oke, ati ni afonifoji, ati ni iha gusu, si ilẹ awọn ara Kenaani, ati si Lebanoni, de odo nla ni, odo Eufarate*” (Deutaronomi 1:7). Awọn ọmọ Israẹli ko rii pe awọn ilẹ tuntun wa niwaju wọn titi ti Qlọrun fi ba wọn sọrọ. Ni ọna kan naa, awọn onigbagbo gbọdọ mọ pe ohun ti o pọ wa niwaju wọn, eyi si pe fun ki a lọ sawari rẹ. Eyi le tumọ si pe ki a gbiyanju ohun tuntun, ki a wa imọ tabi ero tuntun, ki a lo ilana tuntun lati ẹ nnkan ti a ti n ẹ tẹlẹ, ki a lọ fun ẹkọ siwaju sii tabi ikọṣẹ, ki a jẹ alagbara ti o mọ ohun ti n ẹ dunjádunjú, ki a jẹ ọlọgbọn atinuda ati alailafiwe ninu ohun ti a n ẹ. Tori naa, a gbọdọ maa tẹsiwaju lati sawari titi ti a o fi ri ayipada ti a n ẹ.
- v. **Ẹ Gba awọn Ogun Ini Yin:** “*Wo o, mo ti fi ilẹ naa siwaju yin; ẹ wọ o lọ ki ẹ si gba ilẹ naa ti Oluwa bura fun awọn baba yin...*” (Deutaronomi 1:8). Qlọrun ti fun awọn ọmọ Rẹ ni idaniloju pe tiwọn ni ilẹ naa. Nitari naa, o ku si ọwọ wọn lati gba ilẹ ti o jẹ tiwọn. Ibi ti adura ti di dandan niyi gẹgẹ bi Kristiani. Pelu adura gẹgẹ bi irinṣe, ọmọ Qlọrun le jade

kuro ninu idena, ki o si tẹsiwaju. Awọn onigbagbo le gba gbogbo ogun ini wọn ni ti ẹmi, ti ara ati ti ohun-elo nipa adura igbagbo.

D. Adura fun Ọna Abayọ Ara-ẹni ati Lapapọ

ADURA ARA-ẸNI

1. Dupe lẹwọ Qlọrun fun itẹsiwaju ti o ti ni iriri rẹ ninu irin-ajo aye rẹ. Dupe lẹwọ Rẹ fun ibi ti o ti n bọ, ibi ti o de bayii ati ibi ti O n mu o lẹ.
2. Dupe lẹwọ Qlọrun fun itusilẹ rẹ kuro ni Egipti ni ọna iyanu, ati ileri Rẹ ti o daju lati mu o lẹ si Ilẹ ileri rẹ, bi o tilẹ jẹ pe, ileri Rẹ le pẹ, moriri Rẹ nitari pe o daju pe yoo wa si imuse.
3. Jẹwọ gbogbo ẹṣe rẹ, eyi ti o mọ ati eyi ti o ko mọ ti o le dena ki adura rẹ ma jẹ itẹwogba niwaju Qlọrun. Beere ki aanu Rẹ bori ninu aye rẹ.
4. Beere fun oore-ọfẹ lati wu Oluwa gẹgẹ bi ọmọ Rẹ ni igba gbogbo, ki o ma dabi awọn ọmọ Israẹli alagidi ati ọlọṣe.
5. Gbadura wi pe ki orisun ẹmi rẹ si lati le maa gbọ lati qdọ Qlọrun loorekoore. Beere pe ki Qlọrun ba o sọrọ ni igba gbogbo, ki O si fi imọran Rẹ han fun aye rẹ.
6. Gbadura tako ẹmi ati iṣe nini itẹlọrun loju kan ti o le ẹ dena rẹ ni aye. Beere pe ki ọkan rẹ ma balẹ tabi ni itẹlọrun pelu ohun kekere titi ti o o fi de ibi ti o n lẹ.
7. Beere fun igbaya ati igbekele lati qdọ Qlọrun lati jade kuro ninu ibi itura rẹ. Gbadura fun agbara lati gbe igbesẹ ati lati ẹ ohun ti yoo mu o lẹ si ipele ti o kan ni gbogbo isori aye rẹ.
8. Beere pe ki Ẹmi Mimọ ran o lẹwọ lati jade kuro ninu aginju, iwa ẹṣe, ajumosepo buburu, awọn nnkan atijọ ti o ka kun nnkan iyebiye, awọn iwa buburu ti o ti dena ilọsiwaju rẹ fun igba pipẹ.
9. Kede ominira rẹ kuro ninu ibi ide tabi idena ti o ba ara rẹ. Beere pe ki Qlọrun sọ o di ominira kuro ninu awọn agbara ati majemu ti o ti fi o sinu ide.
10. Beere pe ki ẹmi titayọ ba le o ati ohun gbogbo ti o jẹ tire. Gbadura fun ọgbọn ati imisi lati sawari awọn ilẹ tuntun, ki o si mu iyatọ wa ni agbegbe rẹ.
11. Beere pe ki ọrun rẹ ki o si lati le ni iriri ọna abayọ alailodiwọn ni odun yii.
12. Pelu asọtẹlẹ, beere lati gba ohun ini ati ogun ini rẹ ninu Kristi Jesu. Paṣe, ki o si beere fun awọn ibukun ni ẹmi, ara ati ninu ohun ini sinu aye rẹ ati ti idile rẹ.
13. Beere pe ki Oluwa fi opin si ifarahan ati iriri diduro soju kan ati ijakule ninu aye rẹ. Pelu asọtẹlẹ, paṣe pe ki opin de ba ifaseyin ati jije ero eyin ni ọnakona lagbegbe rẹ.
14. Gbadura fun igbesoke ti ọrun ati lilo siwaju bi o ẹ n rin irin ajo ti odun yii. Beere pe ki ọwọ Qlọrun gbe o lẹ si ipele ti o tayọ agbara ati ero ẹda.

15. Beere lati akoko yii lọ pe ki o ni iriri agbara ti orun ati itesiwaju ati gbigbooro ni gbogbo iha aye re kiakia.

ADURA FUN GBOGBO-GBOO/GBOGBO WA LAPAPỌ

16. E beere pe ki Olurun bukun fun wa loorekoore gege bi ijo, ajumose, ajo ipinle ati Ajo-nla. E gbadura fun oore-ofe lati je olugboran si Olurun bi O se n ba wa soro.
17. E gbadura wi pe a ko ni ni itelurun ni oju kan ninu emi, ise isin ninu ogba ajaara ati ninu pipolongo ihinrere Kristi ni akoko opin aye yii.
18. E beere pe ki Olurun fi ebi ati gbe igbesi aye ododo pa wa, ki a le poungbe fun awon okan ti n ku lo, ki amugbooro ijoba Olurun le wa sinu okan gbogbo omọ Ijo Onitebomi: awon omode, odo langba/odo ati awon agba.
19. E beere lowo Olurun fun igboya ati agbara gege bi ijo lati jade kuro nibi itura wa ki a le mu ihinrere Oluwa wa Jesu Kristi de aarin awon eniyan ti ko tii de.
20. E beere pe ki Emi Mimọ tu awon odo wa silẹ kuro ninu eran ara, aye, ati igbakoso satani ti o le mu won padanu ogun won ninu Kristi.
21. E gbadura wi pe ki Oluwa gba awon ti won wa labẹ ide iwa baraku kan tabi omiran pelu hihu iwa ibaje ati awon iwa buburu miiran silẹ bii: isekuse, wiwo aworan ihoho, lilo ogun olóró, imutí para, egbe okunkun ati sise ogun owo.
22. E beere pe ki emi titayo ba le awon adari wa ni gbogbo ipele. E gbadura fun ogbon ati imisi lati sawari awon ile tuntun ninu ise-iranse ati pe ki O fun wa ni oore-ofe lati da yatọ ninu awon ijo wa.
23. E pase ominira kuro ninu ide tabi idena ti a ba ara wa gege bi ise-iranse. E beere pe ki Olurun be ijo wa wo pelu agbara orun Re fun ominira kuro ninu igbekun.
24. E pa a lasẹ pe ki awon agbara, ise ati ise okunkun ti o n fa ifaseyin dawo duro ni oruko Jesu.
25. E beere pe ki Olurun fi opin si iduro soju kan ati ifaseyin ni ibikibi ninu awon ijo, ajumose, ajo ipinle ati Ajo-nla lapapo.
26. E beere pe ki awon odo wa maa goke kiakia bi won se n lepa eko, ise ayanlaayo, ninu oro igbeyawo, ise-iranse ati ayanmo won.
27. E beere fun ona abayo alailafiwe ninu awon ijo, ajumose, ajo ipinle ati Ajo-nla ni iha gbogbo.
28. E pase, ki e si kede pe ki gbogbo ibukun ti emi, ara ati ohun ini de ba ise Ijo Onitebomi ni Naijiria ati tayo ibe ni oruko Jesu.
29. E gbadura wi pe lati akoko yii, ijo Onitebomi yoo ni iriri itesiwaju ti orun ati ni awon ona miiran ni iha gbogbo nile aye kiakia.
30. E dupe fun idahun adura. E bukun fun oruko Re nitori pe yoo se ju ohun ti a le beere tabi ro lo nipase Kristi Oluwa wa.

QJO 'RU

ETO: ERE ITAGE/ETO APEJOPQ ORIN KIKQ

ABALA KINNI

**A ri Eledaa lori itage pelu awon eda Re meji.*

ELEDAA:

(O n ba awon eda meji soro). E ni lati lo. O se pataki pe ki e lo si ile ti mo ti pese lati le je ki majemu ti mo se pelu awon baba yin le di mimuse. Ibe jinna ju ibi ti e wa bayii lo. Eto ti mo ni fun yin je eto ti o po, won ko si ni le wa si imuse ti e ba si wa nibi. E ni lati lo. E lo si ile ti a n pe ni 'Ilu Isura.'

Eda Kinni:

(O da si i) ELEDAA, kii se pe a ko se daadaa nibi, tabi ebi n pa wa, beeni a ko jiya nibi ti a wa bayii. Kin wa lo de ti E fi fe ki a lo sibi ti a ko mo ohunkohun nipa re. A ko tile mo bi o se ri tabi ibi ti o wa lori ate aworan agbaye. A ko tile mo ohunkohun nipa re....

ELEDAA:

(Pelu ohun irele) Omọ mi, ti o ba je pe o mo eto ti mo ni fun awon baba yin ni. Mo n ran yin lo sibe nitori pe mo mo ohun ti o wa nibe. BEENI, e o dojuko awon ipenija ninu irin-ajo yin, sugbon e mase beru. Ti ibe ko ba dara, n ko ni ran yin lo sibe. E ko ni lati se aniyani nipa ohunkohun, ohun gbogbo ti e o nilo wa ninu apoti ti n o gbe fun eni kookan yin. O wa gbe apoti meji jade, o si fun eni kookan won ni okookan).

Eda Keji:

(O mi kanle). A gbagbo pe E mo ju bi a se mo lo, a si gbekere ipinnu Yin. Ti o ba je pe lilo si Ilu Iyebiye ni ohun ti o dara julọ fun wa bi E se so, a je pe a o lo.

*ELEDAA ran won leti pe ohun gbogbo ti won nilo wa ninu apoti ti O gbe fun eni kookan won bi awon eda mejeeji se fe maa jade lo, o tesiwaju pe nigbakiigba ti won ba n poruuru okan tabi ti won ko mo ona mo, ki won si apoti naa, won yoo si ri ona abayo.

IRAN KEJI

*Okunrin kan ti o le 'Etan' mo igbaaya re bo si ori itage pelu ola nla re pelu opolopo ebun ti o je oju ni gbese ti o so mo ara. Tayotayo ni o n soro bi awon eda mejeeji se n rin sunmo odo re.

Ẹda Kinini: (*O n ba ẹda keji sọrọ*). Kin lo de ti irin ajo yii ẹ n mu aare wa, ti o si n su eniyan bayii? Eleyii ko si lara eto wa. A ti rin fun ọpọlọpọ ọjọ ati oru, a ko si tii de Ilu Işura ti ẸLEDAA sọrọ nipa rẹ. Njẹ o tumọ si pe ẸLEDAA kan mu wa wa sibi lati jiya ni?

Ẹda Keji: (*O da si i*). Lootọ ko ye mi idi ti ẸLEDAA ẹ e eleyii fun wa. Ohun ti o buru ju ni pe a ko mọ ọna pada si ibi ti a ti n bọ, a ko si mọ bi irin ajo yii yoo ẹ gba wa pẹ to de Ilu Işura.

**(Bi awọn ọkunrin mejeeji ẹ n jiroro, awọn mejeeji ẹ sakiyesi ẹtan ti o duro sunmọ ọdọ wọn. Wọn sunmọ ọn, wọn si beere ẹkunrẹrẹ alaye nipa Ilu Işura ati bi wọn ẹ le de ibe).*

Ẹda Kinini: Hello; ẹ jowo, alejo ni wa nibi, a nilo idari yin lẹ si oju ọna ti o lẹ si ẹnu ọna Ilu Işura. O dabi pe a ti sọnu, a ko si mọ ibi ti a le ya si.

Ẹtan: Oh, mo ri i pe alejo ni yin. Dajudaju, n o ran yin lẹwọ nipa didari yin si Ilu Işura sugbọn yoo na yin ni nnkan.

Ẹda Keji: Bi o ẹ ri i, a ko mọna mọ, a ko si ni ohun ti a le fun ọ tabi san fun ọ. Koda gan-an, diẹ lo ku ki a dákú, ebi si n pa wa, beeni orugbe n gbe wa.

Ẹtan: Ẹ mase da ara yin laamu. (O toka si ẹpótí ti o wa lẹwọ awọn ẹda mejeeji) Ẹ ni nnkan ti ẹ le fi san owo. Ti ẹ ba le gbe apoti ọwọ yin fun mi, n o si nawọ Ilu Işura naa fun yin, emi naa o si fun yin ni apoti pẹlu kọkọrọ ti ẹ o fi şilekun ibe.

Ẹda Kinini: Oh, ẸLEDAA ko tilẹ sọ fun wa pe a nilo kọkọrọ lati şi ẹnu ọna. Abi ẹ ẹ ri nnkan!!! Ko si işoro kankan sir! Kii ẹ pe a n lo apoti naa. Ẹ le gba a.

**Awọn ẹda mejeeji gbe apoti naa fun Ẹtan ni paşipaaro, o gbe apoti miiran fun ọkọkan wọn. O kilọ fun wọn pe nigba ti wọn ba ti rin jinna rere ni ọna ti yoo dari wọn gba ni ki wọn to şi apoti naa.*

Leyin ti wọn ti rin fun igba diẹ, awọn ẹda mejeeji pinnu ati şi apoti, wọn si ri pe ofifo ni o wa. Ijakule ba wọn, ikoro si wa ni ọkan wọn. Sugbọn wọn ẹşiwaju ni ọna naa ti o toka fun wọn, bi o tilẹ ẹ pe o ti rẹ wọn.

IRAN KETA

**A ri ọkunrin kan lori itage ti n şowo ẹrú. O n ba wọn sọrọ, o n kilọ fun wọn lati mase ẹ ẹlẹ lori oko rẹ, beeni wọn ko si gbọdọ ẹ eso kankan ni oko rẹ tabi mu ohunkohun titi ti wọn yoo fi pari işe ọjọ naa.*

Bi o ẹ fẹ kuro ni oko, a ri awọn ẹda mejeeji ti wọn n rin sunmọ wọn, o si ti rẹ wọn, irin ajo naa ti sù wọn. Wọn yara sare lẹ si ọdọ onişowo ẹrú yii.

Ẹda Kinini: Ẹ pẹlẹ sir! Ẹ jowo ajoini ni a ẹ ni ilẹ yii. A si n lẹ si Ilu Işura, a si ti wa ni ẹnu irin ajo yii tipẹ. A ti şinà.

Ẹda Keji: (*O sọrọ sita*). Koda gan-an, a ti jiya pupopupo ninu irin ajo yii. A pade ọkunrin kan ni ọjọ meloo kan seyin ti o tẹn wa, o fi ọgbọn arekereke gba awọn apoti ti a gbe lẹwọ, o si gbe ofifo apoti fun wa lati paarọ tiwa. Ohun ti o buru ju ni pe a ko tilẹ mọ ọna ati pada si ọdọ ẸLEDAA ti a ti n ti n bọ mọ ti a ba tilẹ fẹ pada. Ẹ jowo sir, ẹ ran wa lẹwọ.

Onişowo Ẹrú: Ko si işoro rara. Tori pe aanu yin ẹ mi, ati ninu aanu mi, n o dari yin si ẹnu ọna Ilu Işura funra mi, n o si dari yin pada si ọdọ Ẹledaa.

**Awọn ẹda mejeeji di mọ ara wọn pẹlu ayo, wọn si dọbale fun onişowo ẹrú.*

Onişowo Ẹrú: (*O n rin ẹrin iyàngi, o si gbe ohùn rẹ sọke*) Sugbọn, ẹ o ni lati şişẹ fun mi fun akoko diẹ fun aanu ti mo fẹ ẹ fun yin yii. Bakan naa, n o gba apoti ọwọ yin, ki ẹ le şişẹ daadaa.

Ẹda Kinini: Hẹn! Hẹn! Ti o ba ẹ ki a şişẹ fun ọ ni fun igba diẹ ati ki a gbe awọn apoti ọwọ wa fun ọ nikan ni ohun ti a nilo lati ẹ fun ọ ti yoo mu wa de Ilu Işura, a ti şetan.

**Onişowo ẹrú gba awọn apoti ọwọ wọn, o si ko wọn jade lẹ.*

IRAN KERIN

**ẸLEDAA fi ara han fun wọn loju ala, inu rẹ baje, o si n şaroye ...*

ẸLEDAA: Oh!!! Ẹyin ọmọkunrin mi, di igba wo pẹ to ni ẹ o maa fi oore-ọfẹ ati ogo mi şofo. Mo ran yin jade, kii ẹ nitori pe n ko le bikita fun yin nibi, sugbọn nitori pe mo fẹ ohun ti o dara julọ fun yin. Mo ko ọpọlọpọ ohun ini pamọ fun yin, mo si fun yin ni ohun gbogbo ti ẹ nilo fun irin ajo yii sugbọn lẹfẹ lofo ni ẹ gbe e fun Ẹtan, eleyii si

ti mu yin lo si oko-eru. Ojuti gbaa ni eleyii! Di igba wo ni e o maa
tesiwaju lati je eru ni ile ajoji? Di igba wo ni e o fi tesiwaju lati
maa fi akoko sofo? E gbagbe nipa mi, e ko si pe mi ninu gbogbo
irin ajo yii. Mo lero pe e o jade kuro, e o si gba ile ti mo pese silẹ
fun yin. Ile ti mo fun awon baba yin ki a to loyun yin.

IRAN KARUN-UN

Oniṣowo Erù: (*Pèlu ibinu o n ba awoṇ Èda mejeeji sọrọ.*) È ti ṣiṣẹ fun ọdun meje nibi, n ko si ti ri ipa iṣẹ yin. È tun ni lati lo ọdun meje miiran ki n to ba yin lẹ si Ilu Iṣura. Şugbon ti ẹ ba lero pe ẹ le lẹ laisi mi, ẹ maa lo sugbon mo mo daju pe e ko le lo.

Èdà Kinni: (*O n sunkun, o si ti rẹ ẹ.*) O ti sù wa lati duro sibi. A ti sin ọ pelu akoko ọdọ wa lai ko ohunkohun jọ. O n ẹ wa bi ẹru şugbọn o sọ pe a kan n ran ọ lówọ ni, ki o le tete yara tele wa, ki o si ba wa lọ si Ilu Işura. O ti to akoko bayii fun wa lati lọ. A ti duro pupọ ju nibi. O ti fi akoko, agbara ati akoko ọdọ wa şofo, o si tun n sọ fun wa pe ki a tun şişẹ fun ọdun meje miiran. A o lọ si irin ajo laisi iwọ nibe. A o lo ninu ife Eledaa wa.

(*O kigbe ni ohùn rara*) EḲḲḲḲ, a kabamọ o!!! A ti padanu idari wa, a ti sako lo, a ti kuro ninu ifẹ Rẹ. A gbe ebun iyebiye wa ti O fun wa fun Eṭan. Wa gba wa la. A ṣetan lati jade sita. A ṣetan lati gba ile ti o je tiwa.

**Gbogbo won rin jade lo bi won se n korin.*

OPINERE

QJO 'BQ

IKONI

IBARA-ENI-ŞORE TI O DA LE ETE KAN

ORQ İŞAAJU

QRQ İŞAAJU
Ibara-*eni-şore* *şe e* *şe* nigba ti *ē* ba ni iran ati itara kan naa. Fun awon onigbagbo ninu Kristi, bi o tile je pe iyato lopolopo wa ninu ipo, ninu ise, asa, iran, ijafafa ati itan ara *eni*, ohun kan wa ti o wopo ti o lagbara ju gbogbo won lo. Gege bi iwe Atumọ Ede *Merriam Webster Dictionary* *şe so*, a tumọ nini ete tabi afojusun *gege* bi ipo nini ete ti o nitumọ, *nigba* ti jije *ore* si tumọ si ipo jije *ore*, *ibasepo* ti o wa laarin awon *ore*. Jije *ore* ti o da le ete kan tabi afojusun je erongba ti o jinle ninu eko Bibeli, ti o n *şatenumo* *şepataki* ati asopo ojulowo ti a mo-*on-mo şe*. Ni aye ti asopo ko ti ja mo nnkan kan, *şise ore* ti o ni afojusun duro bii erongba ti ko ni akoko ati ti o jinle.

Ipilẹ̀rẹ̀ wá nínú ẹ̀kọ̀ Bíbélì, jìjẹ ọ̀rẹ̀ tí ó dà lé ètè tí ó táyọ̀ ibàrà-ẹ̀nì-kegbẹ̀pọ̀ lásán, ó fí
 ifẹ̀, idaniloṣkanlẹ̀ àtí ọ̀ṣirowá hán. Iṣepataki ibàrà-ẹ̀nì-ṣọ̀rẹ̀ wá nínú itọ́kasi Bíbélì eyi tí á fí
 hán nípáṣẹ̀ ọ̀gbọ́n tí ó dàrì asopọ̀ tí ó nì itumọ̀. Dafidì àtí Jonathani jẹ ọ̀rẹ̀ tí ó jínlẹ̀.
 Jìjẹ ọ̀rẹ̀ Elijah àtí Elíṣa jẹ eyi tí ó nì agbàrà àtí mú wá dàgbà. Jìjẹ ọ̀rẹ̀ Rutu àtí Naomi
 wáyẹ nìtòrì ijamba. Lára àwọ̀n mìírán nì Pọ́ọ̀lù àtí Timotiu, Maaku àtí Pọ́ọ̀lù, Johanu
 àtí Jesu Kristi, Mose àtí Aaróni pẹ̀lú Abrahamu àtí Loti, lati menuba die.

Orọ ti wọn saba maa n lo ninu ọṣe ọrẹ ni philos [*Phileo*], “ọrẹ,” ati *adelphos* [*ajdelfov*]/*adelphē*. Ninu majemu mejeeji, ọrọ ọrẹ ati jije ọrẹ pe fun awọn nnkan metà, ajumọṣe, ọṣolotiitọ ati ififẹhan sira ẹnì. O le jẹ bi o ṣe fi han pe o jẹ ọrẹ si ni nnkan ti ẹlomiran nilo. Ti mo ba le beere, ta ni o o ba ṣe ọrẹ lonii?

IPILE JIJE QRE NINU BIBELI

Jijẹ ọrẹ ni ipilẹ ẹẹ ninu iwe mimọ ati awọn ẹẹ Bibeli. Iwe Owe 17:17 sọ pe, “Ọrẹ a maa feni nigba gbogbo, sugbọn arakunrin ni a bi fun igba iponju.” Ẹẹ yii fi ipilẹ mimọ-ọn-mọ jẹ ọrẹ han, ti o fi ifẹ han bii agbara ti a ko le yẹ kuro, ohun ti o wu ki o şẹlẹ. Ni afikun, Owe 18:24 şatẹnunmọ bi ọrẹ gidi şe le sunmọni ju arakunrin lọ han, eyi ti n şatẹnunmọ ijinlẹ ati işolotiitọ ohun ti jijẹ ọrẹ tootọ pe fun.

A. *Ifẹ ti Ko Mo T*

A. **IFÈ TI KO MỌ TARA ENÌ:** Pelu imisi itumọ ti Bibeli fun ifẹ ninu Korinti Kinni 13:4-7, mimọ-ọ̀n-mọ ẹẹ ọrẹ pe fun aimotara-ẹni, ifẹ irubọ ti o tayo gbedeke kankan. Ifẹ ni o ẹ aworan nnkan ti ọrun, ti o ẹafihan ifẹ si awon ọmọ Rẹ. Pelu imisi lati inu ifẹ inu Bibeli, ẹẹ ọrẹ ti o da le ete kan pato pe fun irubọ ati ifẹ ti ko rọ mọ ohunkohun fun ẹlomiran, ifẹ ti o da le ete maa n yọ fun ohun ti ẹni kọkan ba gbe ẹ, aseyori ati ibukun. Owe 17:17 sọ pe

'Qre a maa feni nigba gbogbo.' Şise ore pelu ete fojusun ohun ti won le fi silẹ laise ohun ti won le gba.

- B. **Idaniloqanke:** Galatia 6:2 ro awon onigbagbo lati maa ru eru omonikeji won," o satenumo pataki idaniloqanke ninu şise ore. Jije ore gba wa niyanju lati maa ru eru omonikeji wa, eyi ti yoo fun wa ni atileyin ati idaniloqanke. Ohun ti o je otito ni pe, awon ore maa n gbe ara won soke, won maa n se atileyin, won si n se koriya lasiko isegun ati iponju. Jije ore ti o da le ete kan pato yoo so fun o ti o ba n se asise ni aye.

D. Isolotiito ati Isiro: Owe 27:6 je ki a mo pe a le gbekẹle ogbe lati odo ore, o se atenumo isolotiito ati isiro ninu jije ore ti o da le ete. Jije ore ti o da le ete pe fun ibara-eni-soro tooto ati biba ara eni şiro, fifi aaye gba ariwisi ati gbigba imoran gidi ninu idagbasoke ara-eni.

NINI QRE ATI GBIGBE JIJE QRE TI O DA LE ETE RO

Owe 27:17 şafwe irin ti o n pon irin pelu ipa enikan si elomiran. E şawari ore idagbasoke ati ilosiwaju ninu jije ore ti o da le ete kan pato. Jije ore ti o da le ete ni i se pelu idagbasoke ati ilosiwaju, pelu atenumo lori pataki ifowosowopo ati pipin iriri papo. Iwe Oniwaasu 4:9-10 tesiwaju lati şatileyin pe eni meji san ju enikan lo, eyi n şatenumo ifowosowopo ati imunadoko jije ore.

Akiyesi: E jiroro nipa ipa ti ifowosowopo ati ibara-eni-kegbepo ni lati mu erongba kan naa se.

IPA TI JIJE QRE TI O DA LE ETE NI LORI IDAGBASOKE EMI

Owe 27:17 şatenumo bi enikan se le pon elomiran, o n şatenumo idagbasoke emi ti jije ore ti o da le ete n fi han. Nipasẹ iriri ti a ba pin, adura ati idaniloqanke, jije ore ti o da le ete yoo di irinse lati mu idagbasoke ati idagba ti emi wa.

AWON OHUN TI O SE PATAKI JULQ NINU JIJE QRE TI O DA LE ETE

- Igbekẹle:** Ipilẹ jije ore ti o le pe ni igbekẹle. Gege bi Abrahamu se ni igbekẹle patapata ninu Olurun (Heberu 11:6; Jakubu 2:23), ki a gbagbo ninu eniyan je atileyin fun igbekẹle. Igbekẹle maa n wa lori idaniloju pe elomiran ni ife rere re ni okan. Laisi igbekẹle, ore le bajẹ, gege bi a se ri i ninu bi Judasi Iskariotu se da Jesu Kristi (Orin Dafidi 41:6; Matiu 26:50).
- Otito:** Ore ti yoo pe ni ipilẹ ninu ododo ati isolotiito (Orin Dafidi 24:1-2; Johanu 14:6; 17:17; Efesu 4:25). Iro pipa le ba ore je, nigba ti isododo si n fun jije ore lokun. Awon ore tooto maa n pin otito, koda ati igba ti o soro tabi ti ko roran (Owe 27:5-6).

- Akoko:** Nini ibara-eni-sore ti o jinle, ti o si duro pe fun akoko (Orin Dafidi 27:14). Igbekẹle, tii se okuta igun ile ati je ore ti yoo pe maa n waye bi ojo se n gori ojo. Awon ore kan maa n pare nitori pe won ko fi akoko silẹ lati mu un dagba, baya nitori ona ti o jin sira won, iku tabi aini suuru. Omowe Halpin so pe, 'Awon eniyan ti o le mo wa ti won fẹran re, şugbon ti o ko ba lo akoko daradara pelu won, akoko iwọ nikan pelu won, e ko ni kuro nibi jije ore ti o n ni asepo lekoşokan lo sibi jije ore ti o ni itumo.'

AWON KOKO PATAKI FUN JIJE QRE TI O DA LE ETE KAN PATO

Awon koko meta pataki wa ki jije ore ti o da le ete to le duro. Lara won ni:

- Ibara-eni-soro:** Awon ore maa n ba ara won soro ni gbangba, won a so asiri ati otito ninu ife (Amosi 3:7; Owe 27:5-6, 17). Bakan naa, Olurun fe ki a maa soro lojoojumo pelu Re nipase adura, O si n ba wa soro nipase ore Re ati Emi Mimo (Orin Dafidi 62:11; Johanu 10:27; Korinti Kinni 12:7-11).
- Ibara-eni-kegbepo:** Awon ore maa n gbadun biba ara won kegbepo, won si maa n se nnkan papo (Jenesisi 2:18; Orin Dafidi 42:1-2, 7; Ise Awon Aposteli 2:44). Won moriri akoko ti won ba lo papo, ti o fi asopo ibakegbepo ti o tayo akoko lasan han.
- Ibikita ati Ikaanu:** Awon ore tooto maa n şafihan ife, ibikita, ati ikaanu si ara eni (Johanu 4:7-8). Won maa n duro ti ara won lasiko ti o wo ati asiko ti ko wo, won a jo şalabapin akoko ayo ati ibanuje (Luku 22:28; Roomu 12:15; Timotiu Keji 2:12). Ore tooto maa n duro lori atileyin ati oye, ati lila igbesi aye koja papo.

AWON IPENIJA NINU IBARA-ENI-SORE TI O DA LE ETE KAN PATO

- Ipenija Akoko:** Ise maa n di won lowo, ifarajin lenu ise ati ojuşe ara-eni le dena akoko ti awon ore ni lati lo papo, soro, tabi se nnkan papo.
- Ona Jinjin Sira Won:** Ona ti o jin si ara won, paapaa bi ore mejeeji ko ba gbe ni ibi ti o sunmo ara won, o le je ipenija lati maa ba ara won se loorekoore, lati pin iriri won, ati lati maa di aaye ibe fun ara won lasiko ti o se pataki si won.
- Idena Biba Ara-eni Soro:** Iyato ninu ilana ti a fi n ba ara-eni soro. Awon nnkan ti o je wa logun, tabi bi a se ri aaye si le yori si ede-aiyede, aisi idaniloju, tabi ki o dabi pe won ti yo wa kuro ninu asopo naa.

4. **Awon Ohun ti a Feran lati Se le ma Ba ara won Mu:** Bi eniyan se n dagba ti o si n yipada tabi lo siwaju, ohun ti won fẹran, ife okan won ati ohun ti o se iyebiye si won, le yori si gbolohun aso aijora-won, ireti won le ma jo ara won.
5. **Awon Ipenija ninu Imolara:** Fifi ara da igbokè gbodò ile aye, yiyanju oro aare okan, tabi mimojuto imolara eni nigba miiran le nipa lori oore-ofe lati je ore tabi se atileyin fun ara-eni.
6. **Ireti ti Ko Papo:** Iyatọ ninu awon ohun ti a n reti nipa ijinle jije ore wa, bi a se n beere ara wa, tabi ipo atileyin ti a se le mu wahala tabi ede-aiyede wa.
7. **Awon Ohun ti O n Sakoba lati Ode:** Awon koko kan lati ode bii ohun ti n sele ni aarin ilu, asa ti o yatọ si ara won, ikegbepo, tabi awon ohun ti o se iyebiye si idile kookan nigba miiran le ko ba awon ohun ti jije ore ti o ni ete da le lori.

BIBORI AWON IPENIJA NINU JIJE ORE TI O DA LE ETE

Didojuko awon ipenija wonyi pe fun:

- i. Ibara-eni soro ni gbangba ati sisọ okodoro oro funra eni
- ii. Igbora-eni ye
- iii. Gbigba ti ara-eni ro
- iv. Ikaanu ati
- v. Sisetan lati gba ayipada ti o ba wa.

Matiu 18:15 soro nipa ede-aiyede ati idarijin, o lo eko Bibeli gege bi idari. O fun wa ni ilana idari nipa bi a se le yanju ede-aiyede laarin awon ore, o ro eni kookan lati yanju ede-aiyede ni ikoko, ati pe ki won laja laarin ara won. Kolose 3:13 gba wa niyanju lati darijin, gege bi abala ti o se pataki lati ni ibara-eni-soro ti o da le ete, o se tenumọ ojuse re lati le je ki ibara-eni-soro ti o ni itumọ wa bi o tile je a ko le yo awon ipenija ti yoo wa seyin.

ORO IPARI

Ibara-eni-soro ti o da le ete, gege bi a se ri i nipase eko Bibeli, satenumọ ife, idanilo kanle, isotito, ati sise atileyin funra eni. Nipa lilo awon ilana wonyi, eniyan le ni ibara-eni-soro ti o nitumọ ti kii se pe o kan le dojuko awon ipenija lasan, sugbon ti o tun le mu idagbasoke emi ati alaafia wa. Ibara-eni-soro ti o da le ete kun fun ogbon ti Bibeli, o tayọ oye ibakegbepo lasan. O je asopo mimọ ti ife so po, idanilo kanle, isododo ati isiro. Gege bi eni kookan ba se n wa ijinle ekunrere jije ore ti o nitumọ, kii

se pe won n wa asopo ti o ni ifarada lasan, sugbon won tun dawole irin-ajo atunse si idagbasoke ti emi ati alaafia. Ninu aye ti won ti n wa ijinle ati ifidimule, eko Bibeli yii duro bii imisi ti o n dari wa nipa jije ore ti yoo duro ni akoko idanwo. Ore ti o ni itumọ yoo duro legbe re laise asiko ti o dun nikan, sugbon lati tun se atileyin ati koriya fun o bi o se n sa ere ije ti Olorun fi siwaju re.

AWON IWE ITOKASI

- Rubin, K. H. (2002). *The friendship factor*. New York: Viking.
- Allan, G. *Kinship and Friendship in Modern Britain*. Oxford University Press 1996: Oxford.
- Spencer, L & Pahl, R. *Rethinking Friendship: Hidden Solidarities Today*. Princeton University Press 2006: New Jersey.

EKQ B

AWQK KOKO TI A LE TĒLE NIPA AWQK ILANA IDOKOWO

Idokowo ni kiko ohun-ini wa jō lati fi šīšē ni ireti ati gba nnkan nibē ni oṣo iwaju. Ilana idokowo ti o dara maa n ḡn ewu ku, ṣugbōn o maa n ṣamulo ohun ti o šē e šē ki a ri gba pada nibē. Pēlu ilana tabi laisi ilana, o šē pataki lati šakiyesi pe ko si ēni ti o padanu owo ti o ba dokowo sinu oja ti aabo wa fun, bii rira ipin idokowo ati fifi owo dokowo. Ilana idokowo ti o dara saba maa n gba akoko ki o to šīšē, a ko si gbōdō ka a kun “ona ati lowo kiakia.” O šē pataki lati bēre sii dokowo pēlu ireti ohun ti o šē e šē, laiše ohun ti a ko le gbe šē.

Idokowo ko ni gbedeke tabi ààlà, oludokowo tuntun ni oṣolopō nnkan lati kō lati le mō bi yoo šē maa yara šē e. Ohun ti o jē iroyin ayo ni pe awon ti n šēšē bēre idokowo lē jē ki idokowo rōrun pēlu awon igbesē keekeke kan, nigba ti wōn yoo fi awon ohun ti o le tabi šoro silē fun awon akōšēmōšē.

Awon Anfaani:

- Ki wōn pese silē fun owo oṣo iwaju
- Kiko oṣo jō
- Lati bori lilō soke owó ojà
- Lati maa wa ona ati ri owó keekeke
- O funni ni ominira nipa oṣo owó níná ati ifokanbalē.

Bi a šē le ni Apo/Akojopō Idokowo: Lati ni idokowo ti yoo pē titi aye, šē awon nnkan wōnyi:

- Dokowo sinu ara rē. Bawo?
 - Jē ki ekō iwe jē o logun.
 - Kō iše tuntun.
 - Gbe igbesi aye alaafia.
- Idokowo sinu rira Ilē tabi Ilē ati Tita Ilē tabi Ilē. Eyi pe fun owo gidigidi ṣugbōn ohun ti yoo mu wōle dara pupō.
- Oja ati Iše Agbē: Eyi ni i šē pēlu rira oja pamō eyi ti owo rē yoo lō soke nigba ti o ba ya.
- Rira ipin idokowo.
- Šīšē iše pašipaaro owo ilē okeere.
- Owo tuntun cryptocurrency (idokowo lori ayelujara)

➤ Bitcoin

Awon Ofin ati Ilana:

- ✓ Iyapa: Nínawójà idokowo ēni si oriširiši ona
- ✓ Šīšē akoso ewu lēnu oko owo, fifarada ewu ti o ba wa
- ✓ Erongba tabi afojusun olojō gbōrō tabi oṣo pipē
- ✓ Iwadii ati šīšē ohun ti o yē
- ✓ Ikora-ēni-nijanu ninu imolara: ni abala ti o dara ati eyi ti ko dara.

Ojuše ti O Jē Dandan Funra Eyi tabi Ikora-ēni-nijanu

- ❖ Olorun ni akokō
- ❖ E šē iwadii ti o yē. E wadii awon ohun ti o šē pataki ti o šē koko. Iwadii
- ❖ E ni afojusun tabi ilepa ti o han gbangba: e šakoso imolara yin, ki e si tēle ofin.
- ❖ E gbagbō ninu idokowo naa pe yoo šīšē; e ni okan rere pe o le šē e šē.
- ❖ E maa kō ekō loorekoore, ki e si maa šē atunše.

Awon nnkan ti eniyan le šē nigba ti oko-owo ko ba lō bi e šē šeto rē:

- E yago fun yiyara šē ipinnu.
- E šayewo ohun ti o n šēlē, e kō ekō ninu ašīšē.
- E gba ojuše fun ašīšē yin.
- E ni okan ti o dara, e maše juwō silē.
- E tun eto ati ilana yin šē, ki e si faaye gba anfaani tuntun.
- E ni afojusun, ki e si maa tēsiwaju lati gbadura.

Shalom!!!

QJQ ETI

ETO: IŞE-IRANŞE/IŞE IHINRERE
 Abewo si Ibudo İfiniwq/Qgba Fwqon/Ere Orişirişi/
 Afihan Işe-qwq tabi Işe Qnà

QJQ ABAMETA

ETO: APEJOPO AJUMOŞE
DIDE! TAN IMOLE!
 Isaiah 60:1-5; 61:1-4

Qro İşaaaju

Ki a to dawoşle ilana kankan lati so ohunkohun di ohun, yoo şe iranwo lati ni idaniloju pe iru nnkan naa le şe e şe. Gbolohun ti o berę eşe Bibeli ti o wa loke yii je aşe ti o fi ohun ti a gbodo şe han leyin ti a ti gba Kristi geęe bi Olugbala ati Oluwa. Loju eşe ti Kristi ba ti n gbe inu wa, a o di eni ti n fi imole han. Nipa mimenuba "imole ninu okunkun," ko tokasi pe ile aye şokunkun. Aye ti o şokunkun nibi n tokasi eniyan; ti o tumo si pe a n ri okunkun ninu işe awon eniyan, awon ti ko ni imole. Idi niyi ti o fi je pe ninu akosile Giriki, qro yii "aye" ni itumo meji niwon igba ti o je pe lati inu qro Giriki meji ni won ti tumo re.

- Kosmos – ti o tumo si awon (eniyan) ti n gbe ile aye.
- Aions – tokasi awon işe tabi akoko.

Nigba ti qro yii "kosmos" soro nipa eniyan (awon olugbe) ile aye, qro yii "ainos" soro nipa ojo ori yii, eyi ti o tumo si awon işe akoko yii ti o lodi si Qlorun tabi qro Qlorun. Nitori naa, nipa sisq pe "imole ninu okunkun aye," a n tokasi "kosmos" iyen eniyan kii şe ile aye. Şugbon sa, ki eniyan to le wa ninu okunkun, a je pe awon işe re (ainos) ni yoo fi nnkan naa han. E ranti pe, ilo qro yii "omi" ati "okun" ninu Jenesis (ainos) ni yoo fi nnkan naa han. E ranti pe, ilo qro yii "omi" ati "okun" ninu Jenesis 1:2 ati Isaiah 60:5 n tokasi eniyan. Fun idi eyi, nigba ti Isaiah so ni eşe 5 ori 60 pe "a o si yi qro okun pada si o," o n tokasi awon eniyan, kii şe okun bi won şe lo o loro lasan. A ko le yi okun ti a n fojuri pada, idi niyi ti o fi je pe gbolohun ti o tele e so pe "ipa awon Keferi yoo wa soro re." Awon Keferi n tokasi awon eniyan, nitori naa, ilo okun nibi je apejuwe awon eniyan. Tori naa, Isaiah ninu ibi itokasi wa gboogi n soro nipa igbala.

Nitori naa, aşe ti o so pe, "E je ki imole wa" tabi "Dide tan Imole, nitori ti imole re de" n tokasi igbala. Igbala ni imole ti n tan lati inu okunkun. Eyi ni Kristi ti n gbe inu wa, ti o yi ipo wa pada kuro ninu okunkun (iwa eşe) si Imole (igbala). Nitori naa,

nigba ti a ba di atunbi a ko tan lati je imole; a n tan nitori pe a je eni ti o ni imole Qlorun laye wa. Ogo ni fun Qlorun! Je ki qro Qlorun je aşe ti o keyin ninu aye re.

Eleyii wa lati ši oju wa si otito pe a gbodo gba imole ologo laaye lati tan daadaa ninu ati ni agbegbe aye wa, ki a le ni ominira, ki a si tu wa sile kuro ninu igbekun okunkun aye. Fun idi eyi, o je ipe itaniji fun awon odo Ajo-nla Ijo Onitebomi Najiria ni iran yii lati duro giri, ki won si ya ara won sotq kuro ninu odiwon ti aye.

Qro yii 'DIDE' ati 'TAN' ninu Isaiah 60:1 duro fun ayipada nitori pe a n tokasi ayipada naa bi nnkan ti o dara. Mejeeji duro fun iwa mimq ati ilosiwaju ninu odiwon ile aye, paapaa ni ibamu pelu eto Qlorun geęe bi a şe fi han nipase Wolii Jeremiah (Jeremiah 29:11) ati Aposteli Poolu (Johanu Keta 2): "Nitori emi mo iro ti mo ro si yin, ni Oluwa wi, ani iro alaafia, kii si i şe fun ibi, lati fun yin ni igba ikeyin ati ireti." (Jeremiah 29:11); "Olufe, Emi n gbadura pe ninu ohun gbogbo ki o le maa dara fun o, ki o si maa wa ni ilera, ani bi o ti dara fun okan re" (Johanu Keta 3:2).

Nitori bi nnkan şe baje ni aye wa yii ti ireweşi wa, ti o si ri juujuu, Isaiah n kede opolopo awon ibukun ti yoo wa fun awon okan onirobinuje ati okan ironupiwada ati okan irele, ti o si gboran si Qlorun nipa titele ofin re. Ipa ti o ni ni pe, bi o ti wu ki ipo ti ri ni atijo tabi akoko yii, nigba ti Qlorun ba farahan, ti a si tewogba A, o daju pe a o ni iriri sisun siwaju ninu aye wa. *Nje ibasepo tabi igbeyawo re polukumuşu? Nje qro ajé re n kuna? Nje igbesi aye emi re n fa seyin? Nje o n dojukq okunkun ninu işe ayanlaayo re, pelu qro omq re tabi ilepa qro ekq re?* O si le dide, ki o tan imole. Beeni o le şe beę. Pelu Qlorun, ohun gbogbo ni şişe (Matiu 19:26). Halleluyah!

Awe qro yii DIDE, TAN kii şe ohun ti a fun wa geęe bi imoran. Kii şe abà tabi ala, beeni kii şe ero lasan. O je aşe ti a gba lati odo Qlorun. Nigba ti aşe ba wa lati odo Qlorun, o maa n pé. Geęe bi Orin Dafidi 19:7 şe so: "Ofin OLUWA pe, o n yi okan pada: eri OLUWA dani loju, o n so ope di qlogbon." Ohunkohun ti Qro Qlorun ba so ti yanju, ani ni qron (Orin Dafidi 119:89): "Oluwa, lai, qro re kale ni qron." Qlorun ti so Qro Re pe ki a dide tan imole. A gbodo ni iwa rere lati yipada kuro ni ipo ti a wa lowolowo bayii. Eşu ko le yipada tabi yi eto Qlorun pada fun wa ti a ba fowosowopo pelu Qlorun nitori pe O je eni mimq ati olotiito si qro Re. Dide, tan imole!

"Dide" je ipe fun awon onigbagbo lati duro tiiri; ki won yago fun ati maa rin pelu aye. Işe wa ni aye ko faaye gba eşe. A ni lati maa gbe pelu idari Qlorun fun ogo ijoba re. Aye le maa beere pe ki a gbe geęe bii tiwon, şugbon a gbodo ko, ki a si wa ni iha ti Qlorun. A gbodo jade sita kuro ninu aye, ki a si maa gbe pelu odiwon ti Qlorun. A

ni lati dide kuro ninu àgàbàgèbè aye, ki a jẹ ajigbèsè fun ogo ijọba Ọlọrun ati pe ki a maa lepa ogo ijọba Ọlọrun.

Ọrọ yii "**Tan**" sọrọ nipa bi Ọlọrun ẹ tan oore-ọfẹ ati otitọ Rẹ sita ninu aye wa nipasẹ Kristi Jesu. Ko dara to ti a ba kan dide, a tun gbọdọ tan pẹlu. Ọna kan ti a fi le tan imọlẹ ni nipa titete kọkọ wa Ijọba Ọlọrun na ẹaaju ohun gbogbo. Dipo lilepa okiki ati ọrọ, o ẹ pataki fun wa lati mu iḡnḡrere lẹ sinu aye nipa jijẹ aḡrẹ rẹ ninu ọrọ ati iḡ wa. A gbọdọ kọ lati jẹ inu iḡura wa ki a to ju wọn nu, ati ki a to juwọ silẹ ninu iḡ ti Ọlọrun ya wa sọtọ fun.

Bibeli wi pe, "*Ẹyin ni imọlẹ aye. Ilu ti a tẹdo si ori oke ko le farasin. Bẹni a kii tan fitila tan, ki a si fi i sabẹ osuwon; bikoḡe lori opa fitila, a si fi imọlẹ fun gbogbo ẹni ti n bẹ ninu ile. Ẹ jẹ ki imọlẹ yin ki o mọlẹ to bẹ niwaju eniyan, ki wọn ki o le maa ri iḡ rere yin, ki wọn ki o le maa yin Baba yin ti n bẹ ni ọrun logo.*" (Matiu 5:14-16).

Şiḡalaye Aḡ Wa (Isaiah 60:1b). Alaye ati agbara iḡ iḡnḡrere wa n wa bi a ẹ n ranti orisun ti a ti gba imọlẹ wa, ti okunkun ko si da wa laamu, a ni lati dide, ki a jẹ ki imọlẹ Ọlọrun tan sinu aye wa. Nigba naa ni imọlẹ le tan sinu okunkun, ti a le bori rukerudo, ti àgbyé yoo si jọba lori idaamu. A o maa fojusun ọrun debi pe a o gbọ ohùn Oluwa ketekete.

Ọrọ naa si di ara, Oun si n ba wa gbe, awa si n wo ogo Rẹ, ogo bii ti ọmọ bibi kanḡoḡo lati ọdọ Baba wa, O kun fun oore-ọfẹ ati otitọ. (Johanu 1:14).

"Kii ẹ nipa iḡ, ki ẹnikẹni ma baa ḡogo. Nitiori awa ni iḡ ọwọ rẹ ti a ti da ninu Kristi Jesu fun iḡ rere, ti Ọlọrun ti pese tẹlẹ, ki awa ki o le maa rin ninu wọn." (Efesu 2:9-10)

Ipe wa ni lati tubọ mọ gidi sii nipa Kristi ati imọlẹ ologo Rẹ. Oun ni ireti wa. Ninu Kristi imọlẹ aye, a o ri ogo Ọlọrun. A gbọdọ tẹra mọ ọn lati mọ Kristi siwaju ati siwaju sii nitiori pe a ko jẹ nnkan kan laisi Kristi.

Agbara Atunḡ Imọlẹ: *Dide, tan imọlẹ; nitiori ti imọlẹ rẹ de, ogo Oluwa si yọ lara rẹ. "Nitiori kiyesi o, okunkun bo aye mọlẹ, ati okunkun biribiri bo awon eniyan; ḡugbon Oluwa yoo yọ lara rẹ, a o si ri ogo lara rẹ"* (Isaiah 60:1-2).

Gbigbe niwaju Ọlọrun maa n yi aye eniyan pada. A bi wa sinu aye ti o kun fun okunkun. Okunkun naa jinlẹ debi pe a ko le ri ọna kuro ninu rẹ. Şugbon nipa oore-ọfẹ, a gba wa la. Ogo Ọlọrun dide sori wa geḡe bi oorun ti n yọ loju ọrun. Bayii a wa ri i bi a ẹ da ohun gbogbo fun ogo Rẹ. Geḡe bi onigbagbo, a ko gbọdọ maa wa

idanimọ, ete tabi agbara lati ọdọ awon nnkan ti o wa yi wa ka. A ni lati tan Imọlẹ si awon ti won wa yi wa ka, ati awon ti o jinna ati awon ti o wa ninu okunkun biribiri. Nitiori naa, a gbọdọ mu erongba wa lẹkunkundun lati jẹ ki imọlẹ Ọlọrun tan nipasẹ wa.

"Ninu rẹ ni iye wa; iye naa si ni imọlẹ araye. Imọlẹ naa si n mọlẹ ninu okunkun, okunkun naa ko si bori rẹ" (Johanu 1:4-5).

Ọlọrun pinnu iru ọna ti yoo gba mu okunkun naa kuro. O le fi imọlẹ Rẹ han, ki o si ya gbogbo eniyan lẹnu. Dipo bẹ, Oluwa yan lati jẹ ki imọlẹ Rẹ tan nipasẹ ohun-elo ti o gba A geḡe bi imọlẹ ninu aye wọn, wọn si di ẹni ti n ru imọlẹ Rẹ kiri. Nipasẹ wọn, imọlẹ Ọlọrun yoo si tan si gbogbo agbaye.

Nigba ti aye wa ba gba atunḡ, o le ran awon eniyan miiran lẹwọ lati mu ilẹsiwaju ba aye wọn, ati pe awon ti won wa lagbegbe wa yoo ri iḡ iyanu Ẹmi Ọlọrun ninu wa. Awon orilẹ-ede wa sinu imọlẹ, ti i ẹ imọlẹ Ọlọrun ninu wa. Geḡe bi onigbagbo, afojusun wa gbọdọ wa ninu gbigbe igbesi aye ododo nibikibi ti a ba lẹ. Geḡe bi imọlẹ Ọlọrun ẹ n tan nipasẹ aye wa, bẹ naa ni wọn yoo si ẹ wa si imọlẹ.

Awon nnkan ti o duro bi idena wa lati di wa lẹwọ lati fi imọlẹ Ọlọrun han. Awon nnkan naa ni ogbon eniyan, oye ati iriri wa. A mu wọn lẹkunkundun pupọ pupọ debi pe, laimọ, a maa n fi wọn rọpo agbara iwaalaye Ọlọrun Olodumare. A ni lati ḡora.

Ọrọ Ipari

O ẹ pataki fun wa geḡe bi onigbagbo lati ni ibasẹpọ timotimọ pẹlu Ọlọrun, ki a si yago fun ẹḡ. Bi a ba ẹ sunmọ Ọlọrun si, bẹ ni ayọ ati alaafia ti a o ni. Ni kukuru, bẹ ni a o ẹ bukun fun igbesi aye wa si. Ni odikeji, bi a ba ẹ sunmọ Ẹyin kuro lẹdọ Ọlọrun si, bẹ ni ayọ ati alaafia ti a o ni yoo ẹ kere to, bẹni a o si tubọ maa jinlẹ sii ninu ẹḡ. Nitiori naa, ojurerere Oluwa tumọ si pe a ni ọna abayọ nipasẹ Jesu Kristi Oluwa wa.

Njẹ o wa ni ọdun riri ojurerere lẹdọ Oluwa? Njẹ Ọlọrun bukun fun aye rẹ? Tabi ẹ o lero pe ohun gbogbo ni o n tako ọ, o ko ni ayọ tabi alaafia? Gba adura yii:

- Baba wa ọrun, Ẹ tu Ẹmi yin sori wa, Ẹ dari wa lẹ sinu imọlẹ ati otitọ ọrọ Yin ninu Kristi Jesu; nitiori pe Ẹyin nikan ni o le dari wa lati seso ni ijọba Yin, ti a si le tan ninu imọlẹ iwalaaye Yin. Ẹ ẹ wa ni alayọ ati onidunnu lati jẹ iranḡ Yin, Ẹ bukun fun wa, ki ẹ si fi gbogbo akitiyan wa sinu ḡiḡe ohun ti Ẹ o fẹ ki a ẹ. Oluwa, Ẹ jẹ ki a le dide, ki a fi ogo Yin han, Ẹ si dari wa lati tan imọlẹ Yin ni orukọ Jesu Kristi. Amin.

ORIN QŞE QDQ

YBH 277

‘GBA T’A B’OLUWA RIN

1. Gbat’a b’Oluwa rin
N’nu ‘mọlẹ ọrọ Rẹ
Ọna wa yi o ti l’ogo to!
‘Gbat’a ba n ẹ ‘fẹ Rẹ
Oun y’o ma ba wa gbe
Ati awọn t’o gbẹkẹ wọn le

Egbe: Ẹa gbẹkẹle
Ọna miiran ko si
Lati l’ayọ n’nu Jesu,
Afi k’a gbẹkẹle.

2. Ko si ajaga mọ
Ko si ‘banujẹ mọ
Gbogbo wahala wa ti pari
Ko si arokan mọ,
Tabi ifajuro,
Afi ‘bukun t’a ba gbẹkẹle.

3. Awamaridi ni
Ayọ ifẹ nla Rẹ
Titi a o fi f’ara wa rubọ,
Aanu ti O n fi han,
At’ ayọ t’O n fun ni
Jẹ ti awọn ti o gbẹkẹle.

4. Ni idapo didun
L’ao joko l’ẹsẹ Rẹ
Tabi ki a ma rin pelu Rẹ,

Awa y’o gbọ ti Rẹ,
A o jise to ran wa,
Maşe beru ẹa gbẹkẹ rẹ le.

**QBA AIKU, AIRI, ORISUN
QGBON**
(Immortal, Invisible, God Only
Wise)

1. Qba àìkú, àìrí, orisun ọgbon
T’o wa ninu imọlẹ t’oju kole wo
Olubukun julọ, ologo julọ
Alagbara, Olusẹgun, ‘Wọ la yin

2. Laisinmi, laiduro, ni idakejẹ
O n jọba lọ, o ko si ẹ alaini
Giga ni idajọ Rẹ bi oke nla
Ikuku Rẹ b’isun ire at’ ifẹ

3. O n tẹ gbogbo ẹda alaye lorun
Nipa imisi Rẹ wọn n gbe igbe wọn
A n dagba, a gbilẹ bi ewe igi
A si n rọ, şugbon bakan naa l’Olorun

4. Baba nla ologo, imọlẹ pipe
Awọn angẹli Rẹ wolẹ l’ẹsẹ Rẹ
Iyin wa la muwa, jọ ran wa lowo
K’ale r’ogo imọlẹ to yi Ọ ka

AWỌN ONKOWE FUN QŞE QDQ

Isin Owuro Qjo Isinmi

Eni-owọ Joshua Sunday IBUKUNOLUWA
Alakoso awon Qdo Gbogbo-gboo
Ajo-nla Ijo Onitebomi Naijiria
Olu Ile Ise Ijo Onitebomi, Ibadan
0803 826 3958

Irolo Qjo Isinmi – Oro Ilera:

Dokita Emuesiri Goodies MOKE

Aare, awon Qdo Ajo Ipinle Ethiope Delta
Eka Pharmacology
Delta State University, Abraka, Nigeria
+234 706 104 0692
egmoke@delsu.edu.ng

Ojo Aje – Eko Bibeli:

Oniwaasu E. A. OLUSHOLA

Aare, Awon Qdo Ijo Onitebomi ti Ajo-Ipinle Kogi
+234 806 359 2242

Ojo Isegun – Adura:

Oniwaasu Michael IROKO

Alakoso Adura, NBCYC
+234 706 894 4498

Ojo ‘Ru – Ere Ori Itage:

Iyaafin Janet Temitope BIOYE

Bridal Designer
Airport Baptist Church, Ibadan
+234 802 214 3431
temitopejanet63@gmail.com

Ojo ‘Bo – Ikoni A:

Oniwaasu Kehinde Daniel ADEŞINA

Oore-ofe Baptist Church, Ado Ekiti
Akowe, Awon Qdo Ijo Onitebomi ti Ajo Ipinle Ekiti
+234 703 347 1972
biggenesis27@gmail.com

Ojo ‘Bo – Ikoni B:

Arakunrin Oluwatosin IDOWU

Software Engineer
Solid Rock Baptist Church, Oluwo
Ijoba Ibile Egbeda, Ibadan
+234 909 434 8926

Ojo Abameta – Ipejopo:

Iyaafin Ochuko Destiny AZUBIKE (Nee Agbovwon)

Alaga, Awon Qdo Ijo Onitebomi ti Ajo Ipinle South
East
+234 7-3 690 4146

Ise Olootu waye lati Owọ:

Iyaafin Olubunmi Adigun

Olootu Agba/Eto/Oşise Olusakoso
Youth and Student Ministries
Baptist Building, Ibadan
0805 394 1791 tabi 0815 999 0026